

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 25. mars 2020

12. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

		<p>Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi</p> <p>MICHELSEN 1909</p> <p>Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is</p>
---	--	--

Lönduðu samningi við einn af þeim stærstu

Einn af stærstu bönkum heims hefur keypt hugbúnaðarlausn Lucinity til að styrkja varnir gegn peningabætti.

2

Lífeyrissjóðirnir eru ekki björgunarsveitir

Framkvæmdastjóri Birtu segir ekki hægt að gera kröfu um stórtæk viðskipti lífeyrissjóða í mikilli óvissu á mörkuðum.

4

Gætu leikið stórt hlutverk í næsta faraldri

Íslenska fyrirtækið EpiEndo þróar frumlyf sem gæti verkað gegn veirum sem herja á lungun eins og SARS-CoV-2

10

Íslendingar eru frumkvöðlar í eðli sínu

Íslendingar eru frumkvöðlar í eðli sínu en regluumhverfið er flókið og þungt í vöfum, segir framkvæmdastjóri Spaks.

12

Treyst of mikið á eina atvinnugrein

Þegar aðstæður leyfa þarf að skapa skilyrði fyrir nýjar atvinnugreinar til að vaxa og dafna, að mati framkvæmdastjóra SI.

14

Öll vopnin dregin fram

Seðlabankar heimsins verða að gera allt sem í þeirra valdi stendur til að blása lífi í hagkerfi heimsins að mati sérfræðings hjá Akta sjóðum. Þeir megi ekki sýna of mikla varkærni. Hagfræðiprófessor við LSE býst við hröðum bata eftir skarpt fall. »8-9

FRÍ HEIMSENDING Á LINSUM

Pantið á heimasíðu Opticalstudio.is eða í síma 511 5800

Optical Studio

GAMMA tapaði um 315 milljónum króna í fyrra

GAMMA Capital Management, sem sameinaðist Kviku banka í fyrra, tapaði ríflega 316 milljónum króna á síðasta ári borið saman við 268 milljóna króna tap á árinu 2018, eftir því sem fram kemur í nýlegum ársreikningi fjármálafyrirtækisins.

Tapið kemur að stærstum hluta til vegna endurmats á stöðu fagfjárfestingsjódanna GAMMA: Novus og GAMMA: Anglia sem reyndist mun verri en áður var talið eins og greint var frá í september í fyrra.

Heildartekjur GAMMA námu tæplega 763 milljónum króna í fyrra, borið saman við 1.418 milljónir króna árið 2018, en umsýslu- og árangurstengdar þóknarir félagsins lækkuðu um 56 prósent á milli ára.

Þá voru rekstrargjöld félagsins rúmar 888 milljónir króna á síðasta ári og drógust saman um tólf prósent frá árinu 2018 þegar þau voru um 1.009 milljónir króna. Laun og launatengd gjöld lækkuðu um 33 prósent á milli ára en annar rekstrarkostnaður jókst hins vegar um 32 prósent.

GAMMA átti eignir upp á samanlagt 2,9 milljarða króna í lok síðasta árs borið saman við 3,8 milljarða króna eignir í árslok 2018. Munar þar mest um að langtímakröfur á fagfjárfestingasjóði, vegna ákvæða um árangurstengda þóknun GAMMA, fóru úr 1.612 milljónum króna í lok árs 2018 í 759 milljónir króna í lok síðasta árs.

Þá tapaði fjárfestingasjóðurinn GAMMA: Total Return Fund liðlega 224 milljónum króna í fyrra, samkvæmt ársreikningi sjóðsins.

Hrein eign sjóðsins, sem er í slita-

21%

var neikvæð raunávöxtun fjárfestingasjóðsins GAMMA: Total Return Fund í fyrra.

ferli, var um 768 milljónir króna í lok síðasta árs borið saman við 2.121 milljón króna í árslok 2018 og 5.450 milljónir í lok árs 2017. Alls námu innlausnir hlutdeildarskírteina í sjóðnum um 1.130 milljónum króna umfram sölu á árinu.

Fjárfestingasjóðurinn skilaði neikvæðri raunávöxtun upp á 21 prósent í fyrra, eftir því sem fram kemur í ársreikningi hans, en þar er auk þess tekið fram að ríflega níutíu prósent af eignum sjóðsins séu í fagfjárfestingasjóðum og óskráðum hlutabréfum, en það er talsvert utan marka fjárfestingaheimilda hans.

Stærstu eignir sjóðsins eru hlutdeildarskírteini í ýmsum fasteignasjóðum GAMMA auk eignarhlutar í Arctic Adventures að bókfærðu virði um 156 milljónir króna.

Tap alþjóðlega fjárfestingasjóðsins GAMMA: Global Invest, sem er einnig í slitaferli, nam 323 þúsundum evra, jafnvirði um 49 milljóna króna, í fyrra en eignir sjóðsins voru 380 milljónir króna í lok síðasta árs borið saman við ríflega 1.320 milljónir króna í árslok 2018. Var raunávöxtun sjóðsins neikvæð um 14 prósent á síðasta ári. – **kj**

Guðmundur var áður yfirmaður samskiptaeftirlits og gervigreindar hjá Citigroup. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR

Lönduðu samningi við einn af þeim stærstu

Einn af stærstu bönkum heims hefur keypt hugbúnaðarlausn Lucinity til að styrkja varnir gegn peningabætti. Umfangið nemur hundruðum milljóna króna. Bankar um allan heim horfa til þess að skipta inn lausn Lucinity.

Lucinity hefur landað samningi við einn af stærstu bönkum heims sem felur í sér víðtæka innleiðingu á hugbúnaðarlausn sem íslenski fjártækniþingurinn hefur þróað fyrir banka til að verjast peningabætti og öðrum fjárglæpum. Stjórnendur Lucinity eru komnir í viðræður við fjármálastofnanir víða um heim.

„Samningar gerast ekki mikið stærri en þessi þegar markmiðið er að byggja upp vörumerki í hugbúnaðarlausnum fyrir fjármálageiran,“ segir Guðmundur Kristjánsson, stofnandi fjártækniþingans Lucinity, í samtali við Markaðinn.

Samkvæmt heimildum blaðsins er samningurinn stærri en síðasta hlutafjárútkningurinn nam tveimur milljónum bandaríkjadala, jafnvirði 280 milljóna króna. Umfangið hleypur því á hundruðum milljóna.

Guðmundur stofnaði Lucinity hausti 2018 eftir að hafa starfað sem yfirmaður samskiptaeftirlits og gervigreindar hjá fjármálarisnum Citigroup í þrjú ár. Hugbúnaðarlausnin Lucinity vinnur úr upplýsingum um allar aðgerðir viðskiptavina fjármálafyrirtækis og nýtir sér gervigreind til að finna grunsamleg hegðunarmynstur.

Guðmundur segir að mikil gróska sé í vörnum gegn peningabætti en núverandi kerfi þyki gamaldags og úr sér gengin.

„Kerfin og ferlar bankanna leika lykilhutverk í að takmarka flæði illa fengins fjármagns til hræðilegs iðnaðar eins og mansals, innflutnings fikniefna og fjármögnun hryðjuverkastarfsemi. Því er þörf á nýsköpun og hefur Lucinity gengið á lagði,“ segir Guðmundur.

Trúnaðarákvæði í samningnum kemur í veg fyrir að hann geti nafngreint fjármálafyrirtækið að svo stöddu, en um er að ræða alþjóðlegan bandarískan banka sem er á meðal stærstu banka heims.

„Við munum sjá um eftirlit með peningabætti á framendanum, þ.e.a.s. starfsemi sem snýr að

Við erum komin á þann stað að við erum í samtölum við banka úti um allan heim, allt frá Bandaríkjunum til Singapúr.

Guðmundur Kristjánsson, stofnandi og forstjóri Lucinity

viðskiptavinum, en einnig með aðgerðum starfsmanna (e. conduct surveillance) og samskiptum. Hugbúnaðarlausn okkar verður þannig útvíkkuð til að hafa eftirlit með mismunandi tegundum fjárglæpa,“ segir Guðmundur.

Stórir bankar geta verið svifaseinir í ákvarðanatöku og sprotafyrirtækjum getur reynt erfitt að komast í gegnum flókið samþykktarferli. Ferlið gekk þó hratt fyrir sig, sérstaklega í ljósi þess að bankinn var að skipta út kerfum sem hann hefur notað til margra ára.

„Þau voru fljót að meta hugbúnaðarlausnina og ákveða að innleiða hana. Okkar lausn kemur í staðinn fyrir hugbúnaðarlausn fyrirtækis sem nú er með stærstu hlutdeildina á markaðinum. Það er ekki aðeins viðurkenning að hafa verið valin af þessum banka heldur einnig að okkar vara hafi verið valin fram yfir þær vörur á markaðinum sem eru leiðandi í dag,“ segir Guðmundur og bætir við að í dag sé mikill meirihluti banka að kaupa eftirlitshugbúnað frá sex stærstu fyrirtækjunum á þessu sviði.

„Við erum komin á þann stað að við erum í samtölum við banka úti um allan heim, allt frá Bandaríkjunum til Singapúr, sem eru að ihuga að skipta hugbúnaðarlausn Lucinity inn fyrir lausnir frá þessum stórfyrirtækjum. Aftur á móti ætlum við að tryggja að fókusinn sé á réttum þáttum til þess að við getum

þjónustað viðskiptavinum okkar eftir fremsta megni,“ segir Guðmundur.

Vilja nýta meðbyrinn

Spurður hvaða þýðingu samningurinn hafi fyrir reksturinn segir Guðmundur að Lucinity þurfi ekki að ráðast í aðra hlutafjárútkningu í bráð.

„Hins vegar erum við að skoða þann möguleika að taka inn aðeins meira fjármagn til þess að geta nýtt þennan meðbyr og stækkað hraðar. Við sjáum fram á að byggja upp sterkari söluher erlendis og við höfum einnig hafið vinnu með erlendum samstarfsfyrirtækjum til þess að byggja upp vörumerkið Lucinity,“ bætir hann við.

Síðasta sumar var greint frá því að Lucinity hefði safnað sprotafjármagnni fyrir tvær milljónir dollara, jafnvirði 280 milljóna króna miðað við núverandi gengi. Þá hlaut fyrirtækið nýverið Sprett, hámarksstyrk Tækniprófunar sjóðs, sem nemur 70 milljónum króna.

Hefur heimsfaraldur COVID-19 haft áhrif á fyrirtækin Lucinity?

„Við erum að bjóða lausn sem býr til meiri hagkvæmni í eftirlitsstarfsemi. Það skiptir auknu máli í erfiðu rekstrarumhverfi eins og við erum að sjá í dag. Síðan er hitt, að miklum sveiflum á mörkuðum fylgir jafnan aukning í grunsamlegu og ólöglegu athæfi í fjármálakerfinu. Þá þarf að grípa til aukinnar fjárfestingar og tryggja að verið sé að nýta nýjustu tækni til að halda í við fjárglæpastarfsemi.“ segir Guðmundur.

Kvika var fyrsti bankinn til að innleiða hugbúnaðarlausnina í lok nóvember en við tilefnið sagði Marínó Örn Tryggvason, bankastjóri, að ör vöxtur kallaði á aukna fjárfestingu til þess að viðhalda ströngum öryggiskröfum.

„Það er ánægjulegt að geta stofnað til samstarfs við íslenskt sprotafyrirtæki, sem við trúum að verði leiðandi afl á alþjóðlegum markaði þegar kemur að gæðum og skilvirkni varnarkerfa gegn peningabætti,“ sagði Marínó Örn. **thorsteinn@frettabladid.is**

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri **Hörður Egiðsson** hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsinga auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

HAFÐU FJÖLPÓSTINN ÞINN Í FRÉTTABLAÐINU

Auglýsingaefnið lendir á eldhúsbordinu þegar blaðið er opnað!

93.000 Íslendingar lesa Fréttablaðið daglega að meðaltali.*

Kannaðu dreifileiðir og verð í síma 550 5050 eða sendu tölvupóst á orn@frettabladid.is.

Útvegum einnig hagstæð verð í prentun.

FRÉTTABLAÐIÐ – MEST LESNA DAGBLAÐ LANDSINS

STARFSEMI Á ÁRINU 2019

12,4
MILLJARÐAR KR.
Í LÍFEYRISGREIÐSLUR

11,06%
HREIN
RAUNÁVÖXTUN

432
MILLJARÐAR KR.
HREIN EIGN

15.805
VIRKIR SJÓÐFÉLAGAR

HELSTU TÖLUR ÚR ÁRSREIKNINGI

EFNAHAGSREIKNINGUR í milljónum kr.

Sameiginlegt yfirlit samtryggingardeildar, séreignardeildar og tilgreindrar séreignardeildar 2019 2018

Eignarhlutir í félögum og sjóðum	189.675	145.513
Skuldabréf	227.146	215.747
Bundnar bankainnstæður	4.494	4.251
Aðrar fjárfestingar	14	13
Kröfur	2.930	2.356
Handbært fé og rekstrarfjármunir	8.316	4.942
Skuldir	-546	-468
Hrein eign til greiðslu lífeyris	432.029	372.353

BREYTINGAR Á HREINNI EIGN í milljónum kr.

Sameiginlegt yfirlit samtryggingardeildar, séreignardeildar og tilgreindrar séreignardeildar 2019 2018

Iðgjöld	19.336	17.680
Lífeyrisgreiðslur	-12.382	-11.165
Hreinar fjárfestingartekjur	53.439	18.432
Rekstrarkostnaður	-717	-716
Hækkun á hreinni eign á árinu	59.676	24.230
Hrein eign frá fyrra ári	372.353	348.122
Hrein eign til greiðslu lífeyris	432.029	372.353

KENNITÖLUR SAMTRYGGINGARDEILDAR 2019 2018

Nafnávöxtun	14,19%	5,04%
Hrein raunávöxtun	11,21%	1,74%
Hrein raunávöxtun, 5 ára meðaltal	4,93%	4,09%
Hrein raunávöxtun, 10 ára meðaltal	4,74%	3,30%
Rekstrarkostnaður / meðalstaða eigna	0,17%	0,19%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	15.805	16.284
Fjöldi lífeyrisþega	14.568	13.789
Fjöldi stöðugilda	27,0	28,4
Tryggingafræðileg staða	-1,81%	-3,86%

Stjórn sjóðsins

Ingibjörg Ólafsdóttir formaður
Jakob Tryggvason varaformaður
Davíð Hafsteinsson
Guðrún Elfa Hjörleifsdóttir

Guðrún Jónsdóttir
Hilmar Harðarson
Hrönn Jónsdóttir
Pálmar Óli Magnússon

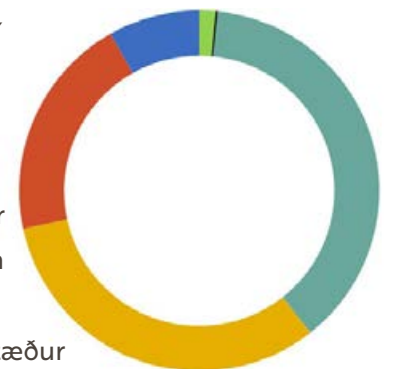
SÉREIGNARDEILD OG TILGREIND SÉREIGNARDEILD

Hrein eign séreignardeildar var 16,5 milljarðar króna í árslok 2019 og jókst um tæplega 1,8 milljarð króna frá fyrra ári. Hrein raunávöxtun séreignar var á bilinu 1,57% til 14,91%. Virkir sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild voru 1.587. Í árslok 2019 áttu 1.598 sjóðfélagar réttindi í tilgreindri séreignardeild. Hrein eign tilgreindrar séreignardeildar var 960 milljónir króna í árslok 2019 og jókst um 542 milljónir króna. Hrein raunávöxtun tilgreindrar séreignar var 8,10%. Upplýsingar um ávöxtun séreignardeildar eru á vef sjóðsins, birta.is.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar námu 614 milljónum króna. Í árslok 2019 áttu 30.260 sjóðfélagar réttindi í séreignardeild og virkir sjóðfélagar í séreignardeild voru 2.305.

HLUTFALLSLEG SKIPTING FJÁRFESTINGA SAMTRYGGINGARDEILDAR 2019

- 37,79%** Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum
- 32,20%** Skráð skuldabréf
- 20,19%** Veðlán
- 8,19%** Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum
- 1,46%** Óskráð skuldabréf
- 0,17%** Bundnar bankainnstæður

SJÓÐURINN DREGUR ÚR KOSTNAÐI

Rekstrarkostnaður sem hlutfall af meðalstöðu hreinnar eignar til greiðslu lífeyris var 0,17% á árinu 2019 en 0,19% á árinu 2018. Rekstrarkostnaður sem hlutfall af iðgjöldum var 3,71% á árinu 2019 en 4,08% árið áður. Frá stofnun Birtu lífeyrissjóðs í lok árs 2016 hefur hlutfall rekstrarkostnaðar lækkað úr 0,22% í 0,17%.

Framkvæmdastjóri: Ólafur Sigurðsson

Lán til ferðapjónustu jukust í fyrra.

Arion lánaði 38 milljarða króna til hótelfélaga

Útlán Arion banka til hótela nema tæplega 38 milljörðum króna eða um 10,7 prósentum af fyrirtækjalánasafni bankans, eftir því sem fram kom í kynningu Benedikts Gíslasonar bankastjóra á aðalfundi bankans í síðustu viku.

Til samanburðar námu heildarlánveitingar Arion banka til ferðapjónustunnar 62 milljörðum króna við síðustu áramót og má því ætla að hlutfall lána til hótela sé liðlega sextíu prósent af lánunum bankans í atvinnugreinina. Lánin nema um 4,9 prósentum sem hlutfall af heildarlánasafni bankans.

Í kynningu Benedikts kom jafnframt fram að Arion banki hafi aðallega lánað til hótela í Reykjavík og á suðurhluta landsins þar sem ferðapjónustan muni líklega verða fyrir minni áhrifum af fækkun ferðamanna en annars staðar á landinu.

11%

er hlutfall lána Arion banka til hótela af fyrirtækjalánasafni bankans.

Eins og greint var frá í Markaðinum í síðustu viku hefur Arion banki lánað hvað minnst af stóru viðskiptabönkunum þremur til ferðapjónustu, miðað við stöðuna í lok síðasta árs, eða um 62 milljarða sem jafngildir um 7,8 prósentum af lánasafni bankans. Útlánin jukust um tólf milljarða króna í fyrra.

Til samanburðar hafði Landsbankinn lánað 96 milljarða króna til ferðapjónustu í lok síðasta árs og Íslandsbanki 90 milljarða króna. Eru það um átta til tíu prósent af lánasöfnunum bankanna.

Fram hefur komið í fjölmiðlum að bankarnir muni á næstu vikum vinna með fyrirtækjum í gistiþjónustu vegna tímabundins tekjutaps vegna kórónaveirunnar.

Í svari Arion banka við fyrirspurn Morgunblaðsins var til að mynda tekið fram að viðbrögð bankans við greiðsluferðleikum hótela yrðu fyrst og fremst fölgin í sambandi af því að skilmálum á fyrirliggjandi fyrirgreiðslu yrði breytt og að fyrirtækjum yrði veitt aukin fyrirgreiðsla í formi lausafjáraðstoðar. Hvert tilvik þyrfti að meta sérstaklega. – kj

Eru ekki björgunarsveitir

Framkvæmdastjóri Birtu segir ekki hægt að gera kröfu um stórtæk viðskipti í mikilli óvissu. Sumir vilja sjá meiri virkni lífeyrissjóða en aðrir segja að sjóðirnir eigi ekki að vera björgunarsveitir einkafjárfesta.

Það er ekki hægt að gera almenna kröfu um stórtæk viðskipti þegar óvissan er jafn mikil og raun ber vitni. Birta mun ekki bara stökkva til af því að verð hefur lækkað, segir Ólafur Sigurðsson, framkvæmdastjóri Birtu lífeyrissjóðs. Að hans sögn hefur sjóðurinn ekki verið stórtækur á hlutabréfamarkaði undanfarnar vikur en engu að síður virkur.

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins (LSR) hefur verið langsamlega atkvæðamesti lífeyrissjóðurinn á hlutabréfamarkaði á síðustu fjórum vikum og má varlega áætla, að sögn þeirra sem þekkja til, að sjóðurinn hafi keypt í skráðum félögum fyrir um átta milljarða á tímabilinu.

Lífeyrissjóður verslunarmanna (LIVE) og Gildi hafa auknið umsvif sín að undanförunu en Gildi keypti rúmlega fimm prósent hlut í VÍS fyrir 830 milljónir króna í síðustu viku. Þannig tók sjóðurinn við rúmum helmingi bréfa breska eignastýringarfyrirtækisins Miton Group sem seldi allan 9,1 prósent hlut sinn í íslenska tryggingafélaginu.

Miton seldi einnig allan 6,3 prósent eignarhlut sinn í Sjóvá fyrir um 1.160 milljónir króna í síðustu viku. Lífeyrissjóður verslunarmanna nýtti tækifærið til að bæta við sig 2,6 prósentum og LSR bætti við sig 2,5 prósentum. Þá hefur LIVE einnig bætt við sig í Arion banka, Högum og Origo.

Fyrir kaupin í Sjóvá hafði LSR sjóðurinn flaggað kaupum í þremur félögum í Kauphöllinni, Festi, Kviku og Regin, auk þess sem hann hefur bætt við sig bréfum í flestum öðrum fyrirtækjum. Þá bætti sjóðurinn verulega við hlut sinn í Arion banka í gær en í flöggun til Kauphallarinnar eftir lokun markaða kom fram að sjóðurinn hefði keypt 10 milljónir hluta, á genginu 50,5 krónur á hlut, og ætti nú 5,1 prósent hlut í bankanum.

„Á þessum tímum þá grípum við þau tækifæri sem gefast með langtímahagsmunum að leiðarljósi,“ segir Harpa Jónsdóttir, framkvæmdastjóri LSE, í samtali við Markaðinn. „Við höfum verið að taka til okkar það sem við höfum metið sem góðar fjárfestingar og höfum trú á að dýfan verði ekki það langvarandi,“ bætir hún við.

Spurð hvort æskilegt sé að lífeyrissjóðirnir auki virkni sína á markaði í þessu ástandi segist Harpa ekki vilja svara fyrir hönd annarra sjóða. „En við höfum talið það okkar hlutverk sem mjög stór aðili á markaðinum að vera þátttakendur í honum.“

Á meðal sumra viðmælenda Markaðarins á hlutabréfamarkaði, sem starfa meðal annars hjá stórum hlutabréfasjóðum, gætir þeirra yfir því að margir lífeyrissjóðir hafi haldið að sér höndum. Þeir geri lítið til þess að viðhalda veltu á markað-

Miklar verðsveiflur hafa verið á hlutabréfum síðustu vikur vegna útbreiðslu kórónaveirunnar. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Við höfum verið að taka til okkar það sem við höfum metið sem góðar fjárfestingar og höfum trú á að dýfan verði ekki það langvarandi.

Harpa Jónsdóttir, framkvæmdastjóri LSR

inum á meðan umbrot standa yfir. Sjóðirnir hafi komið þeim skilaboðum á framfæri til miðlara að þeir séu að „meta stöðuna“.

Ekki voru þó allir viðmælendur Markaðarins á einu máli um að lífeyrissjóðirnir ættu að blása lifi í hlutabréfamarkaðinn.

„Ég vil ekki að lífeyrissjóðirnir verði björgunarsveitir fyrir einkafjárfesta sem tóku of mikla áhættu og fóru illa út úr framvirkum samningum. Það væri ófaglegt að vera með stórtæk tilboð í öllum félögum til að geta tekið við hverju sem er,“ hafði einn á orði.

„Þeir geta hins vegar nýtt tækifærin sem fylgja veðköllum á slæmum dögum á markaði og tekið við bréfum á lágum verðum,“ bætti hann við.

Bæta við sig þegar rofar til

Ólafur segir að umboðsskylda lífeyrissjóðsins sé sú að tryggja lífeyrissjóðslur eins og kostur er með ábyrgum fjárfestingum. Það megi vera að tækifæri skapist á markaðinum en ekki megi gleyma því

að ríkar kröfur séu gerðar til fjárfestinga lífeyrissjóða. Þær þurfi að byggja á greiningu á upplýsingum.

„Það er ekki ólíklegt þegar rofar til að lífeyrissjóðir eins og aðrir fjárfestar horfi til mögulegra tækifæra á markaði og bæti við sig,“ segir Ólafur. Hann bendir á að innlendi markaðurinn sé ekki ólíkur alþjóðlegum mörkuðum sem einkennast af miklum lækkunum.

„Þar ber ekki mikið á umræðu um að tilteknum fagfjárfestum beri að stíga inn á markaðinn til að sporna við ástandinu,“ segir Ólafur.

Spurður hvort breyttar aðstæður kalli á breytt verklag hjá Birtu lífeyrissjóði segir Ólafur að samskipti við formann og varaformann stjórnar séu tíðari. Leitast sé við að upplýsa alla eins og kostur er.

„Mikill tími hefur farið í að undirbúa sjóðinn undir það sem blasir við öllum, virkja neyðaráætlun og auka fjárvinnugetuna eins og kostur er til að tryggja órofna starfsemi,“ segir Ólafur.

Gunnar Baldvinsson, framkvæmdastjóri Almenna lífeyrissjóðsins, sagði í samtali við Markaðinn í síðustu viku að eftir miklar lækkanir á hlutabréfamörkuðum hér heima og erlendis síðustu vikur gætu farið að myndast tækifæri fyrir langtímafjárfesta. Þó væri mikilvægt að slíkir fjárfestar héldu sjó og tækju ekki neinar skyndi-ákvarðanir. Skynsamlegast væri að þeir héldu sinni fjárfestingastefnu.

Haldi markaðinum gangandi

„Það eru mikil hagsmunir fölgirnir í því að hér sé lífvænlegur hlutabréfamarkaður. Nú má segja að ef menn ætla að halda hlutabréfamarkað-

Það er ekki ólíklegt þegar rofar til að lífeyrissjóðir eins og aðrir fjárfestar horfi til mögulegra tækifæra á markaði og bæti við sig.

Ólafur Sigurðsson, framkvæmdastjóri Birtu

inum gangandi þá verði lífeyrissjóðirnir að stíga inn,“ segir einn af viðmælendum Markaðarins. Hann bætir við að viðskiptavaktir bankanna, sem gegna því hlutverki að stuðla að góðri verðmyndun og seljanleika á markaði, hafi minnkað verulega áður en hremmingarnar byrjuðu. Fyrir vikið séu oft miklar verðsveiflur í litilli veltu.

Annar viðmælendi bendir á að vægi innlendra hlutabréfa í eignasafni lífeyrissjóðanna hafi minnkað og því sé „ekki óeðlilegt að sjóðirnir horfi til þess að bæta við sig í innlendum bréfum“.

Hlutabréfamarkaðnum er lýst sem óskræðum markaði eins og staðan er í dag af einum viðmælenda. Verðmyndunin sé svo óskilvirk. Hann segir að á meðal fagfjárfesta ríki sterkur skilningur á að nú sé ekki rétti tíminn til að kasta frá sér bréfum á þeim verðum sem eru í boði. Fagfjárfestar vilji heldur „kalla botninn og grípa tækifærin þegar þau gefast“.

thorsteinn@frettabladid.is

Fasteignafélög bjóða sveigjanleika en ekki afslætti

Guðjón Audunsson, forstjóri Reita sem meðal annars á Kringluna, segir að fasteignafélagið sé til viðræðu um að veita greiðslufrest á stórum hluta leigugreiðslna einn mánuð í senn til þeirra viðskiptavina sem það þurfa vegna samdráttar sökum kórónaveirunnar. „Við höfum ekki átt í viðræðum um að fella niður leigu eða veita afslætti. Við þurfum að reyna að sjá stóru myndina í þessu, óvissan er mikil eins og er,“ segir hann.

Helgi S. Gunnarsson, forstjóri Regins sem meðal annars á Smáralind, segir að fasteignafélagið veiti viðskiptavinum sveigjanleika

með því að veita greiðslufrest, rétt eins og ríkisstjórnin bauð fyrirtækjum að gera varðandi tilteknar skattgreiðslur. Aðspurður hvort sveigjanleikinn geti falist í lægri leigugreiðslum segir hann svo ekki vera. „Við getum ekki tekið á okkur slíkt högg. Ekki fáum við afslátt af fasteignagjöldum eða vaxtagreiðslum. Það getur enginn einn í virðisdeðjunni gert eitthvað allt annað en allir hinir,“ segir hann.

Guðjón segir að það þurfi samstillt átak til að komast í gegnum efnahagsáfallið sem hlýst af kórónaveirunni. Stjórnvöld hafi kynnt sínar aðgerðir og þær muni hjálpa

Tíu verslunum og veitingastöðum hefur verið lokað. FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR

fyrirtækjum í gegnum tímabundna erfðleika í rekstri. „Aðgerðirnar miðast meðal annars að því að viðskiptabankarnir geti auknið útlán sín. Rykið á eftir að setjast og þá munum við betur átta okkur á okkar hlutverki í þessu,“ segir hann.

Nú hafa tíu verslanir og veitingastaðir lokað í Kringlunni vegna herts samkomubanns og fimm verslanir lokað í Smáralind.

Helgi bendir á að Smáralind sé 15 prósent af veltu Regins og Guðjón nefnir að hlutfall Kringlunnar sé einnig 15 prósent af tekjum Reita í eðlilegu árferði.

– hvj

HAFNARTORG REYKJAVÍK

Hafnartorg er blönduð byggð af nýjum skrifstofum, íbúðum og verslunum. Glæsilegar skrifstofur eru til leigu frá 120 til 1.500 fermetra. Í húsinu verður boðið uppá þjónustu við leigjendur s.s. móttökuritari og aðgang að sameiginlegum fundarherbergjum og skrifstofum. Einn stærsti bílakjallari landsins er undir Hafnartorgi og að Hörpu. Hafnartorg verður iðandi af mannlífi og menningu og kærkomin viðbót við stækkandi miðbæ Reykjavíkur.

Nýjar sérhannaðar skrifstofur í miðbæ Reykjavíkur

Heildarstærð er um 6.900 fm

Útleigurými frá 120 fm

Bílastæði eru neðanjarðar og tengist Hörpunni

Afhending hafin

URÐARHVARF 8 KÓPAVOGUR

Urðarhvarf 8 er nýtt húsnæði og hagkvæmur kostur fyrir leigjendur. Húsið er glerjað að miklu leyti og því nýtur sín vel stórbrotið útsýni yfir Reykjavík, í átt að Esjunni, yfir Elliðavatn og til Bláfjalla. Samnýting á mótuneyti, hjólageymslum, fundarherbergjum, móttöku og annarri fjölbreyttri þjónustu verður í boði fyrir leigjendur húsnæðisins.

Rými sérhönnuð fyrir skrifstofur eða heilbrigðisstarfssemi

Heildarstærð er um 16.500 fm

Útleigurými frá 220 fm

Næg bílastæði á lóð og í bílakjallara

Frábært útsýni yfir Esjuna og Elliðaárdalinn

Afhending hafin

REYKJASTRÆTI
FASTEIGNAFÉLAG

REYKJASTRAETI.IS | S: 571-4990

Fasteignasafn Reykjastrætis telur um 33 þúsund fermetra í nokkrum nýbyggingarverkefnum sem eru tilbúin eða verða tilbúin á árinu 2020. Reykjastræti er systurfélag ÞG verktaka. Félagið leitar eftir farsælu langtíma viðskiptasambandi við sína leigjendur og stendur félagið fyrir gæði og áreiðanleika í viðskiptum.

Arðsemi bankans nái átta prósentum

Arðsemi Íslandsbanka þarf að nema átta prósentum til að hægt sé að selja bankann á bókfærðu virði í ríkisreikningi. Bankasýslan leggur til sölu eigna sem binda of mikið eigið fé. Stofnunin telur innlenda fjárfesta hafa nægt bolmagn til að eignast hlut í útboði.

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Bankasýsla ríkisins telur ljóst að bæta þurfi arðsemi Íslandsbanka á næstu misserum þannig að hún verði álitleg fyrir tilvonandi fjárfesta þegar ríkið selur hlut í bankanum. Ætla megi að arðsemi bankans við sölu þurfi að nema að lágmarki átta prósentum til þess að unnt verði að selja bankann á bókfærðu virði í ríkisreikningi. Til samanburðar var arðsemin 4,8 prósent í fyrra.

Þetta er á meðal þess sem fram kemur í sérstakri skýrslu Bankasýslunnar um fyrirhugað söluferli Íslandsbanka sem birt var í síðustu viku.

Eins og kunnugt er hefur stjórn Bankasýslunnar, sem fer með eignarhluti ríkisins í Íslandsbanka og Landsbankanum, dregið til baka tillögu sína til Bjarna Benediktssonar, fjármála- og efnahagsráðherra, um að selja að lágmarki fimmtungshlut í Íslandsbanka í samhlíða söluferli. Ástæðan er sú mikla óvissa sem ríkir í efnahagsmálum vegna útbreiðslu kórónaveirunnar.

Í skýrslu Bankasýslunnar kemur fram það mat stofnunarinnar að ólíklegt sé að Íslandsbanki verði seldur á bókfærðu virði í ríkisreikningi – sem samsvarar 0,8 sinnum eigin fé bankans – miðað við núverandi arðsemi bankans og verðmat á hlutabréfum í evrópskum bönkum.

Stofnunin telur hins vegar að fyrirhuguð lækkun bankaskatts og iðgjalds í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta auk lægri eiginfjárfarfa vegna útlána til litilla og meðalstórra fyrirtækja, samkvæmt Evrópureglugerð sem var innleidd í byrjun ársins, geti leitt til þess að arðsemi Íslandsbanka fari úr 4,8 prósentum í 6,2 prósent á næstu tveimur til þremur árum.

Skoði sölu eigna

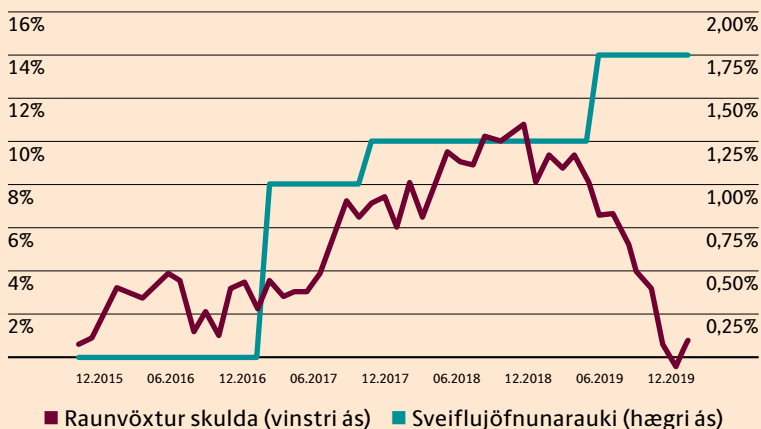
Bankasýslan segist í skýrslunni leggja áherslu á að bankinn vinni áfram að því að auka arðsemi sína, til dæmis með því að lækka rekstrarkostnað, selja eignir sem binda of mikið eigið fé miðað við arðsemi og gefa út vikjandi skuldabréf sem tilheyra eiginfjárfætti 1, rétt eins og Arion banki gerði í síðasta mánuði.

Að mati Bankasýslunnar hafa bæði innlendir og erlendir fjár-

Bankasýsla ríkisins leggur til að í það minnsta fimmtungshlutur í Íslandsbanka verði boðinn til sölu þar sem aðallega verði stefnt að skráningu eignarhlutarins á markaði í kjölfar almenns hlutfjárútboðs. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Hækkun sveiflujöfnunaraukans dregur úr útlánam

festar nauðsynlegt bolmagn til þess að eignast hlut í Íslandsbanka ef farin verður sú leið – sem stofnunin kys – að skrá hann á markaði í kjölfar útboðs. Telur Bankasýslan sem dæmi ljóst að innlendir stofnanafjærstar „myndu auðveldlega ráða við að eignast fimmtungshlut í bankanum án þess að breyta mikið fjárfestingarstefnu sinni“.

Þannig bendir stofnunin á að söluandvirði fimmtungshlutar í Íslandsbanka geti legið á bilinu 21,3 til 35,5 milljarðar króna sem

myndi samsvara 2,5 til 4,2 prósentum af innlendu hlutabréfasafni hérlendra stofnanafjærstar og 0,5 til 0,8 prósentum af innlendu eignasafni þeirra.

Ef allur eignarhlutur ríkisins í bankanum yrði seldur til slíkra fjárfesta gæti hann hins vegar numið á bilinu 12,6 til 21 prósentu af innlendum hlutabréfum þeirra og 1,7 til 2,9 prósentum af heildareignum, samkvæmt greiningu Bankasýslunnar.

Bankasýslan telur enn fremur að

21

milljarðar króna yrði söluandvirði fimmtungshlutar í Íslandsbanka miðað við gengið 0,6 sinnum bókfært eigið fé bankans.

áhugi innlendra fjárfesta, hvort sem er fagfjærstar eða almennra fagfjærstar, á að eignast hlut í bankanum verði fyrir hendi ef hann verður seldur með útboði.

Annars vegar sé markaður fyrir skráð hlutabréf hér á landi lítill miðað við verga landsframleiðslu sem bendir til þess að vægi innlendra hlutabréfa í eignasafni fjárfesta sé of lítið. Hins vegar sé líklegt að innlendir fjárfestar vilji eignast hlutabréf í félagi sem væri á meðal þriggja stærstu í hérlendri kauphöll með tilheyrandi seljanleika.

Í skýrslu Bankasýslu ríkisins er samruni Íslandsbanka og Arion banka auk þess útilokaður, nema að komi til sérstakrar lagasetningar, og dregið í efa og að slíkur samruni myndi skila þjóðhagslegum ábata.

Hækkun aukans slegið á útlánvöxt

Bankasýsla ríkisins telur sterkar vísbendingar um að hækkunir á sveiflujöfnunaraukanum, sem leggst ofan á eiginfjárfarfa bankanna, hafi haft þau áhrif að draga úr útlánam bankanna og dregið þannig úr spennu í efnahagslífinu. Af þeim sökum hafi legið fyrir aðstæður sem styðji við lækkun aukans.

Til marks um að hækkunir á aukanam hafi slegið á útlánvöxt er í skýrslu Bankasýslunnar annars vegar bent á að hlutfall skulda heimila og atvinnufyrirtækja miðað við verga landsframleiðslu hafi náð hámarki um mitt ár 2019 en svo tekið að lækka í kjölfarið eftir að aukinn hafi verið hækkaður.

Hins vegar hafi raunvöxtur útlána til heimila og atvinnufyrirtækja farið hriðlækkandi frá því mars 2019, eftir að hafa náð hámarki í nóvember árið áður, og hafi verið orðinn neikvæður í nóvember í fyrra.

Að mati stofnunarinnar gætu töluverð samlegðaráhrif orðið af samruna bankanna í formi minni rekstrarkostnaðar en þannig telur hún mögulegt að spara um einn tíunda af rekstrarkostnaði sameiginlegs banka. Arðsemi af áframhaldandi starfsemi færi þá úr 6,1 prósentu í 7,2 prósentu um leið og samlegðaráhrifin væru að fullu nýtt.

Á móti bendir Bankasýslan á að „afar líklegt“ sé að samkeppnisyrvöld myndu hafna samrunanum, enda skapi hann „augljósa hættu“ á samkeppnishömlum, hann geti raskað fjármálastöðugleika og þá myndi hann taka „dýrmætan tíma frá stjórnendum bankanna á tímum mikilla breytinga“.

Samkvæmt greiningu Bankasýslunnar er hérlendur markaður fyrir innlán „mjög mikið samþjappaður“, markaðir fyrir önnur útlán og hlutabréf „nokkuð samþjappaðir“ en markaðir fyrir íbúðalán til einstaklinga og skuldabréf „ekki samþjappaðir“, ef tekið er mið af reglum bandarískra samkeppnisyrvalda. Þar sem mikil skörun sé á milli þjónustuframboðs viðskiptabankanna séu hérlend samkeppnisyrvöld „afar líkleg“ til þess að heimila ekki samruna þeirra á milli.

A4

VINNUM VEL HEIMA

Skapaðu þér gott vinnurými

Þegar vinnan færir inn á heimilið

Það getur verið krefjandi að sameina vinnu og heimili en það eru nokkur hlutir sem gera okkur enn frekar kleift að takast á við þær áskoranir. Gott er að hafa þessi fjögur atriði í huga þegar vinnan færir inn á heimilið:

1. Vera með vinnusvæði
2. Hafa verkefnalista
3. Skipuleggja vinnudaginn
4. Vera í góðu sambandi

Þessum einnig upp á líkamlega & andlega heilsu

Komdu öllu vel fyrir í lok dags

Hratt og örugglega

Eitt símtal og málið er leyst

Vodafone sinnir tæknilegum þörfum okkar hratt og örugglega.

Nánar á vodafone.is/fyrirtaeki

Framtíðin er spennandi.

Ertu til?

vodafone
fyrirtæki

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Birgir Haraldsson, sérfræðingur hjá Akta sjóðum, segir að nú sé ekki tími fyrir seðlabanka heimsins til þess að sýna of mikla varkárni. Þeir verði að gera allt sem í þeirra valdi stendur til þess að blása lífi í lömuð hagkerfi heimsins. Nýta þurfi öll vopnin í búrinu, rétt eins og þeir hafi verið að gera síðustu vikur og daga til þess að bregðast við efnahagsáhrifum kórónaveirunnar.

„Aðstæðurnar eru slíkar. Það er nær fordæmalaust að þetta stór hluti heimshagkerfisins sé í stoppi svona snögglega,“ segir Birgir í samtali við Markaðinn.

Jón Danielsson, prófessor í hagfræði við London School of Economics, segist hafa trú á því að eftir skarpa niðursveiflu geti hagkerfi heimsins tekið hratt við sér að nýju þegar faraldurinn hefur gengið yfir. Sveiflan verði líkast til „v-laga“.

„Það er ekki verið að eyðileggja nein grundvallaratriði í efnahagslífinu, svo sem verksmiðjur, iðnað eða mörg fyrirtæki. Þannig að við getum brugðist mjög hratt við þegar við höfum náð tökum á útbreiðslu veirunnar,“ nefnir Jón í samtali við Markaðinn.

Seðlabankar og stjórnvöld í ríkjum um allan heim hafa á síðustu dögum og vikum gripið til umfangsmikilla aðgerða – mun umfangsmeiri en í kjölfar fjármálahrunsins haustið 2008 – til þess að milda það mikla högg sem hagkerfi heimsins verða fyrir vegna útbreiðslu kórónaveirunnar.

Auk sögulega stórra björgunarpakka sem stjórnvöld víðast hvar hafa boðað – að umfangi meira en tug prósent af landsframleiðslu ríkjanna – hafa seðlabankar í flestum ríkjum lækkað vexti í stórum skrefum, slakað á bindiskyldu og eiginfjárkröfum á banka og boðað kaup á skuldabréfum í mæli sem ekki hefur áður þekkt.

Gera „allt sem þarf“

Seðlabankastjórar og ráðamenn hafa undanfarið endurtekið fræg ummæli Mario Draghis, fyrrverandi bankastjóra Evrópska seðlabankans, sem lét hafa eftir sér í miðri evrukrísi á sumarmánuðum ársins 2012 að bankinn væri tilbúinn til þess að gera „allt sem þarf“ til þess að bjarga evrunni.

„Ekkert fyrirtæki, sama af hvaða stærð, mun verða í hættu á gjaldþroti“ vegna kórónafaraldursins, lýsti Emmanuel Macron, forseti Frakklands, yfir um leið og hann boðaði um þrjú hundruð milljarða evra ríkisábyrgð á lánum til franskra fyrirtækja sem glíma við lausafjarvanda í byrjun síðustu viku.

Angela Merkel, kanslari Þýskalands, hafði nokkrum dögum áður lofað að gera „allt sem er nauðsynlegt“ til þess að takast á við áhrif faraldursins án þess að „við spyrjum okkur á hverjum degi hvað það þýði fyrir hallann á ríkissjóði“.

Þýska ríkisstjórnin hyggst í ljósi aðstæðna hverfa frá áratugastefnu sinni um hallalausán ríkisrekstur og engar nýjar lántökur, en hún hét því á sunnudag að auka ríkisútgjöld um líðlega 120 milljarða evra. Þau koma til viðbótar við 500 milljarða evra björgunarsjóð þýskra stjórnvalda sem mun fjárfesta í veikburða fyrirtækjum.

„Övenjulegir tímar krefjast óvenjulegra aðgerða. Það eru engin takmörk fyrir skuldbindingum okkar gagnvart evrunni,“ áréttaði Christine Lagarde, bankastjóri Evrópska seðlabankans, þegar hún tilkynnti í miðri síðustu viku að bankinn hefði í hyggju að auka skuldabréfakaup sín um 750 milljarða evra á næstu níu mánuðum. Allt í allt mun bankinn þannig kaupa slík bréf, bæði ríkisbréf og fyrirtækjabréf, fyrir meira en 1.100 milljarða evra á tímabilinu.

Tilraunir seðlabanka á síðustu vikum til þess að róa fjárfesta hafa ekki tekist en miklar sveiflar hafa einkennt alþjóðlega hlutabréfamarkaði. MYND/AFP

Öll vopn nýtt gegn veirunni

Seðlabankar heimsins verða að gera allt sem í þeirra valdi stendur til að blása lífi í hagkerfi heimsins að mati sérfræðings hjá Akta sjóðum. Þeir megi ekki sýna of mikla varkárni. Hagfræðiprófessor býst við hröðum bata eftir skarpt fall.

26%

er lækkan úrvalsvisitölu Kauphallarinnar undanfarinn mánuð.

Aðrir stærstu seðlabankar heims hafa einnig boðað stórukaup á skuldabréfum á markaði, samhliða því sem þeir hafa lækkað vexti niður í sögulegar lægðir. Lágir stýrivextir – sem eru sums staðar jafnvel neikvæðir – hafa gert það að

verkum að seðlabankar hafa þurft að reida sig í æ ríkari mæli á önnur vopn í vopnabúrum sínum.

Seðlabankinn „rétt að byrja“

„Við erum bara rétt að byrja,“ sagði Ásgeir Jónsson seðlabankastjóri þegar hann kynnti í liðinni viku ákvarðanir nefnda bankans um að annars vegar lækka stýrivexti um hálf prósentustig, í annað sinn á einni viku, og hins vegar aflétta tveggja prósentu kröfu um sveiflujöfnunarauka á bankana.

Í kjölfar vaxtalækkananna eru stýrivextir 1,75 prósent og hafa aldrei verið lægri.

„Við höfum þegar séð hundrað punkta lækkan á stýrivöxtum,“ segir Birgir, „og ég tel ekki ólíklegt að þeir lækki enn frekar og fari niður í eitt prósent. Lágir vextir eru mikilvægir í núverandi umhverfi til þess að styðja við fyrirtæki og heimili og sömuleiðis eignamarkaði eins og fasteignamarkaðinn.“

Lækkan bindiskyldunnar og sveiflujöfnunaraukans hafi auk þess verið gott og tímabært skref sem veiti bönkunum aukid svigrúm til þess að hjálpa fyrirtækjum að fleyta sér yfir þennan skell.

Ásgeir tók jafnframt fram á fyrrnefndum fundi að sameinuð stofnun Seðlabankans og Fjármálaeftirlitsins byggji yfir „ótal tækjum“ til þess að bregðast við efnahagsáhrifum kórónaveirunnar.

Ög það liðu ekki nema fimm dagar þar til peningastefnunefnd Seðlabankans, með seðlabankastjóra í forsvari, ákvað að bankinn skyldi beita einu af umræddum tækjum sínum og hefja bein kaup á ríkisskuldabréfum í því skyni að fjármagna fyrirséðan hallarekstur ríkissjóðs.

Í yfirlýsingu nefndarinnar var tekið fram að útgáfa ríkisskuldabréfa myndi að öðru óbreyttu – án aðkomu Seðlabankans – draga úr lausafé í umferð og þrýsta upp ávöxtunarkröfu slíkra bréfa. Það myndi trufla „eðlilega miðlun

Seðlabankinn og stjórnvöld eiga að nýta öll þau tæki sem þau búa yfir og sýna í orði og verki að allt sé undir.

Birgir Haraldsson, sérfræðingur hjá Akta sjóðum

peningastefnunnar á sama tíma og aðgerðir Seðlabanka Íslands miða að því að létta á fjármálalegum skilyrðum heimila og fyrirtækja“.

Rétt eins og skuldabréfafjórðingartóku vel í áform bankans – en skuldabréfavísitala GAMMA rauk upp um 1,4 prósent sama dag og tilkynnt var um fyrirhuguð kaup – tekur Birgir þeim fagnandi. Hann segir tilkynningu Seðlabankans ekki hafa komið beinlínis á óvart en sýni svart á hvítu að bankinn sé tilbúinn til þess að beita öllum sínum tækjum til þess að styðja við hagkerfið í gegnum erfiða tíma.

Útvíkki kaupáætlanir sínar

„Bankinn tilkynnti um kaup á ríkisskuldabréfum en ég get imyndað

Býst við hröðum bata eftir skarpa niðursveiflu

„Þegar við horfum til baka eftir um hálfan áratug tel ég að við munum líklega sjá að áhrifin af vírusnum hafi verið miklu minni en við höldum að þau yrðu í seinni hluta mars árið 2020,“ segir Jón Danielsson, prófessor í hagfræði við London School of Economics, um efnahagsáhrif kórónaveirunnar sem herjar á heimsbyggðina.

Hann segir að vissulega verði „mikið áfall í efnahagslífinu á þessum og næsta fjórðungi, mögulega um tveggja til þriggja prósentu samdráttur í þjóðarframleiðslu, sem er slæmt mál en þó enginn heimsendir. Miðað við fyrirsagnir blaðanna og andrúmsloftið núna munum við sennilega sjá að efnahagsástandið verði betra en við gætum haldið“.

Ástæðan sé meðal annars sú að fólk verði flest ekki fyrir miklum efnahagslegum áhrifum af faraldrinum næsta hálfu árið. Flestir starfsmenn muni halda vinnu og launum.

Jón segist hafa trú á því að eftir skarpa niðursveiflu geti hagkerfi heimsins tekið hratt við sér að nýju þegar faraldurinn hefur gengið yfir. Sveiflan verði líkast til „v-laga“.

„Það er ekki verið að eyðileggja nein grundvallaratriði í efnahagslífinu, svo sem verksmiðjur, iðnað eða mörg fyrirtæki. Þannig að við getum brugðist mjög hratt við þegar við höfum náð tókum á útbreiðslu veirunnar.“

Þetta er ekkert í líkingu við

efnahagshrunið árið 2008. Það kom til vegna innri vandamála fjármálakerfisins. Nú verðum við fyrir eftirspurnarfalli. Flestar fjármálakrisur eru búnar til af fjármálakerfinu sjálfu og þær eru svo skaðlegar því þegar fjármálakerfið hættir að veita þjónustu fá fyrirtæki ekki lánsfjármagn, ekki verður hægt að stunda eðlilega verslun og mikill langtímasamdráttur verður í efnahagslífinu.

Nú er mikilvægasti hluti fjármálakerfisins, bankarnir, hins vegar í mjög góðri stöðu. Þeir búa yfir miklu eigin fé og hafa sterka lausafjárstöðu. Bankarnir eru heldur ekki að lána þeim sem eru hvað skuldsettastir. Aðrir, til að mynda ríkisfjárfestingasjóðir og skuldabréfasjóðir, sjá um það. Jafnvel þótt slíkir sjóðir verði fyrir skelli mun það ekki hafa gríðarleg áhrif í efnahagslífinu.

Þannig að allt bendir til þess að bankakerfið muni áfram geta starfað í gegnum þetta tímabil og það er mjög mikilvægt,“ segir Jón.

Hann bendir þó á að vissulega muni einhverra langtímaáhrifa gæta af efnahagsáfallinu sem nú dynur yfir.

„Skipulagning efnahagslífs heimsins mun breytast af þessum sökum. Efnahagslífið mun líta töluvert öðruvísi út eftir vírusinn er fyrir hann. Það þarf ekki endilega að vera jákvætt fyrir Íslendinga en það er ekki endilega neikvætt fyrir heiminn.“

Það er ekki verið að eyðileggja nein grundvallaratriði í efnahagslífinu, svo sem verksmiðjur, iðnað eða mörg fyrirtæki.

Jón Danielsson, prófessor í hagfræði við London School of Economics

áhrifum af veirunni, fái vernd þar til það getur farið að starfa aftur annars staðar,“ nefnir Jón.

Aðgerðir sem gripið hafi verið til víða um heim, frestun á ýmsum afborgunum og greiðslum á meðan ástandið varir, séu af hinu jákvæða.

„Það sem ég óttast hins vegar,“ bætir Jón við, „er að við hjálpum einkafyrirtækjum of mikið. Ég lít svo á að það sé ekki hlutverk ríkisvaldsins að aðstoða eigendur fyrirtækja sem eru í áhætturekstri.“

Ef einkafyrirtæki verða gjaldþrota eða fara illa út úr þessum hremmingum er heldur ekki eins og að verksmiðjur, flugvélar eða framleiðslutæki muni eyðileggjast, heldur ætti einhver annar að geta keypt þau og haldið áfram að veita þá þjónustu sem þau veittu.

Í mínum huga er það lykilatriði að ef ríkið á að koma að málum og bjarga einkafyrirtækjum sem eru í mikilvægum rekstri, hvort sem það eru framleiðslufyrirtæki eða fjármálafyrirtæki, verði það á móti að fá eignarhald í fyrirtækjunum. Það er algjört skilyrði. Eigendur fyrirtækja eru í áhætturekstri og ríkið á ekki að vernda fólk í slíkum rekstri. Við þurfum að vernda framleiðslu fyrirtækjanna og starfsmenn þeirra en ekki eigendur,“ segir Jón.

Betra að gera of mikið

Þess ber að geta að nýkynntur aðgerðapakki ríkisstjórnarinnar er aðeins fyrstu aðgerðir stjórnvalda. „Við erum mjög meðvituð um að það muni þurfa að gera meira,“ sagði Katrín Jakobsdóttir forsætisráðherra þegar hún kynnti aðgerðirnar síðasta laugardag.

Bjarni hefur áður itrekað í þessu sambandi að það sé „betra að gera meira og taka af því kostnað en að gera of lítið“.

Birgir segist taka undir þau skilaboð.

„Það er til dæmis lítið mál að hækka vexti að nýju og vinda þannig ofan af kröftugum vaxtalækkunum ef hagkerfið tekur við sér, í stað þess að missa frá sér aðstæður vegna ofurvarkárni. Seðlabankinn og stjórnvöld eiga að nýta öll þau tæki sem þau búa yfir og sýna í orði og verki að allt sé undir. Það eru réttu viðbrögðin og við höfum verið að sjá það gerast sem er jákvætt,“ nefnir Birgir.

Stýrivextir á heimsvisu (í prósentum)

Valkostir seðlabanka

	Bandaríkin	Evrusvæðið	Bretland	Ísland	Japan
Neikvæðir stýrivextir	■	■	■	■	■
Skiptasamningar í dólum	■	■	■	■	■
Slökun á kröfum	■	■	■	■	■
Kaup á ríkisskuldum	■	■	■	■	■
Kaup á fyrirtækjaskuldum	■	■	■	■	■
Kaup á hlutabréfum	■	■	■	■	■

mér að þegar fram líða stundir, vextir hafa lækkað frekar og meiri viðspyrnu vantar í hagkerfinu, að bankinn hefji einnig kaup á skuldabréfum sveitarfélaga og sértryggðum bréfum bankanna.

Við sjáum á aðgerðum erlendra seðlabanka að þeir eru óhræddir við að stíga stór skref ef þeir telja

þörf á og útiloka fátt í þeim efnum. Það ætti ekki að hugsa um Seðlabankann hérna neitt öðruvísi,“ nefnir Birgir.

Hlutirnir breytist hratt þessa dagana og nýjar aðgerðir seðlabanka um allan heim séu kynntar nær daglega.

Hvað aðgerðir Seðlabanka

33%

er lækkun S&P 500 hlutabréfavisitölunnar undanfarinn mánuð.

Íslands varðar er „allt í rétta átt“ að mati Birgis. „Vextir hafa lækkað og þegar þeir eru orðnir þetta lágir og líklegir til að lækka enn frekar þarf að huga að því að beita öðrum tækjum. Til dæmis ætti að reida sig frekar á veikingu krónunnar til þess að örva hagkerfið og styrkja útflutningsgreinarnar á borð við ferðaþjónustuna.“

Svigrúmið er talsvert enda hefur veiking krónunnar hingað til ekki smitast af neinu ráði inn í verðbólguvæntingar og auðsæð er að framleiðsluslakinn verði gifurlegur næstu misseri. Það er lítil hætta á verðbólguþykningu í þessu umhverfi. Á sama tíma er hægt að hafa áhrif á langtímavexti með því að hefja kaup á ríkisskuldabréfum eins og til stendur að gera og öðrum skuldabréfum á markaði ef þörf er á. Það þarf að nýta öll tækin til þess að skapa hér viðspyrnu því ljóst er að efnahagshögggið er mjög þungt,“ segir Birgir.

230 milljarða króna pakki

Auk áður nefndra aðgerða Seðlabankans kynnti ríkisstjórnin um líðna helgi aðgerðir, sem Bjarni Benediktsson, fjármála- og efnahagsráðherra, sagði „stærstu einstöku efnahagsaðgerðir sögunnar“ til þess að bregðast við áhrifum faraldursins, sem nema um 230 milljörðum króna eða tæplega átta prósentum af landsframleiðslu að umfangi.

Þar ber meðal annars hæst ríkisábyrgð á brúarlánum til lífvænlegra fyrirtækja og lækkun banka-skatts, sem er hvort tveggja ætlað að auðvelda fyrirtækjum að standa í skilum, greiðslu ríkisins á allt að 75 prósentum launa starfsfólks sem lækkar í starfshlutfalli og frestun og afnám opinberra gjalda.

Umfang aðgerðanna er ekki ósvipað þeim aðgerðum sem stjórnvöld nágrannaríkja Íslands hafa kynnt á undanföllum vikum en umfang þeirra nemur gróft á lit að bilinu fimm til fimmtán prósentum af landsframleiðslu ríkjanna.

Brýnast að vernda fólk

Jón segir að heilt yfir hafi yfirvöld og seðlabankar um heiminn brugðist tiltölulega vel við útbreiðslu veirunnar. Það sem skipti mestu máli sé að vernda það fólk sem verði fyrir áföllum.

„Það er mikilvægt að þetta fólk, til dæmis þeir sem starfa í atvinnugreinum sem verða fyrir miklum

Árni Oddur Þórðarson, forstóri Marels. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Fjárhagur Marels betri en keppinauta

Fjárhagur Marels er langsamlega bestur á meðal evrópskra fyrirtækja sem þróa og framleiða fjárfestingarvörur (e. capital goods), samkvæmt greiningu JP Morgan. Horft var til 38 félaga sem skráð eru á hlutabréfamarkað. Fyrirtækin eiga það sameiginlegt að þróa tæki sem framleiða aðrar vörur, eins og í til dæmis fiskvinnsluvélar. Greiningin var tekin saman í ljósi þess að efnahagsumsvif hafa dregist hratt saman vegna kórónaveirunnar.

» Lausafjárstaða Marels er best á meðal evrópskra fyrirtækja sem þróa og framleiða fjárfestingarvörur.

Mælikvarðinn sem miðað er við er fenginn með því að draga skammtímaskuldir frá reiðufé og ónotuðum lánalínum og það sett í hlutfall við sölu. Hlutfallið hjá Marel er í kringum 75 prósent, um 50 prósent hjá næsta fyrirtæki á eftir sem heitir Spectris, og er líðlega 45 prósent hjá Halma sem státar af þriðja sætinu. Önnur félög standa verr að vígi á þennan mælikvarða.

Samkvæmt greiningunni, sem birtist í síðustu viku og Markaðurinn hefur undir höndum, er fjárhagsstaða fyrirtækjanna almennt góð með tilliti til skuldsetningar og vanda sem kann að skapast vegna lausafjárþurrðar. Aftur á móti sé erfitt að leggja mat á áhættu sem kunnir að skapast vegna viðskiptavina sem séu afar skuldsettir eða eigi í miklum vanda vegna kórónaveirunnar. Eins sé misjafnt hve þungt hægagangur í efnahagslífinu leggst á rekstur þeirra.

JP Morgan horfði til reksturs fyrirtækjanna árið 2009, sem var mörgum þungt í skauti vegna fjármálakreppunnar 2008, og komst að því að lausafjárstreymi flestra þeirra hafi þá verið jákvætt. Greinendur bankans segja að það séu góð tíðindi. Að því sögðu gæti efnahagsáfallið vegna kórónaveirunnar verið enn verra. Marels, sem var skráð í kauphöllina í Amsterdam í júní í fyrra, hefur ekki farið varhluta af áhrifum farald-ursins og hefur hlutabréfaverð félagsins lækkað um 18 prósent frá áramótum. – hvj

EpiEndo gæti leikið stórt hlutverk í næsta veirufaraldri

Íslenska fyrirtækið EpiEndo Pharmaceuticals þróar frumlyf sem gæti verkað gegn veirum sem herja á lungun eins og SARS-CoV-2. Fá brátt niðurstöður úr rannsókn á virkni lyfsins gegn svokallaðri RS-veiru. Senda lyfið til rannsóknarstofa erlendis sem eru með sýni af kórónaveirunni til frekari rannsókna.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson tfh@frettabladid.is

EpiEndo Pharmaceuticals hefur þróað afleiðu af lyfinu Zitromax, en vísendingar eru um að það hafi virkni gegn COVID-19 sjúkdómnum. Stefnir er að því að senda efnin til frekari rannsókna á erlendum rannsóknastofum. Ef niðurstöðurnar verða jákvæðar gæti lyfið sem EpiEndo er að þróa leikið hlutverk í baráttunni gegn veirufaraldrum framtíðarinnar.

„Við erum í samskiptum við erlendar rannsóknastofur sem eru með sýni af SARS-CoV-2 veirunni og stefnum á að senda þeim okkar efnin til frekari rannsókna sem vonandi sýna fram á virkni gegn áhrifum veirunnar í dýrum,“ segir Fredrik Lehmann, forstjóri íslenska lyfjaþróunarfyrirtækisins, í samtali við Markaðinn. Fyrirtækið var stofnað af Friðriki Rúnari Garðarssyni lækni árið 2014.

Nýlegar niðurstöður úr athugun í Frakklandi benda til þess að blanda malaríulyfsins Chloroquine og sýklalyfsins Azithromycin (Zitromax) hafi góða virkni gegn COVID-19-sjúkdómnum.

Kórónaveiran sest á þekjuna í öndunarveginum og fer inn í þekjufrumurnar. Hún fjölga sér í frumunum og eyðileggur þannig þekjuna. Sjúkdómsferlið er víðgerð líkamans á þekjunni. Zitromax er eitt af fáum lyfjum sem bæla niður þráláta sjúkdóma í öndunarferum. Almennt hefur verið talið að það sé vegna bólgueyðandi eiginleika en einnig virðist vera að lyfið styrki þekju öndunarvegarins.

„Þetta er ástæðan fyrir því að við teljum að efnin okkar verki gegn áhrifum veirunnar í öndunarveginum. Samkvæmt fræðunum virðist svo vera en þörf er á frekari rannsóknunum,“ segir Fredrik. Hann tekur skýrt fram að EpiEndo sé ekki að þróa lyf við kórónaveirunni heldur að athuga hvort lyfið hafi einhverja virkni gegn veirusjúkdómum í viðari skilningi.

„Það vill svo til að fyrir jól ákváðum við að rannsaka hvort lyfið sem við erum að þróa hefði veiruhamlandi eiginleika. Það var ekki upplaggið þegar við höfum þetta ferli. Við lögðum upp með að þróa lyf gegn sjúkdómum í öndunarferum á borð við langvinna lungnateppu og astma,“ segir Fredrik Lehmann.

Finnur Friðrik Einarsson rekstrarstjóri og Friðrik Rúnar Garðarsson, stofnandi EpiEndo. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Styrkir málstaðinn fyrir næstu hlutafjárútkningu

EpiEndo hlaut á dögunum 340 milljóna króna styrk úr sjóði nýsköpunarnefndar Evrópusambandsins (EIC) vegna þróunar á nýja lyfinu.

Auk styrkveitingarinnar lauk fyrirtækið nýverið tveggja milljóna evra hlutafjárútkningu eða sem svarar til 275 milljóna króna en frá stofnun hefur fyrirtækið safnað um átta og hálfri milljón evra, eða um 1,2 milljörðum íslenskra króna. Stefnir er að frekari fjármögnun um mitt ár 2020 sem gæti numið

um 750 til 1.000 milljónum íslenskra króna þar sem um 400 milljónir gætu komið úr sjóði EIC.

Spurður hvort útbreiðsla kórónaveirunnar hafi einhver áhrif á fjármögnunaráform EpiEndo ítrekar Fredrik að faraldurinn varpi ljósi á mikilvægi nýrra leiða til að meðhöndla veirusjúkdóma. Það geti styrkt málstað fyrirtækisins í næstu hlutafjárútkningu.

Enn langt í land

EpiEndo á von á niðurstöðum úr fyrstu veirurannsókn sinni í lok þessarar viku eða næstu viku. Þar voru rannsókuð áhrif lyfsins gegn RS-veirunni sem veldur skæðri lungnabólgu í börnum.

Ef lyfið sem EpiEndo er að þróa fær enga hraðmeðferð hjá Lyfjastofnun Evrópu, mun ekki vera hægt að skrifa upp á það fyrr en árið 2027 eða 2028. Stjórnendur EpiEndo gera sér hins vegar væntingar um að lyfið fái stöðugt samþykkt fyrir sjúklinga sem eru hvað lengst leiddir á árinu 2025.

„Það er langt í land en hafa ber í huga að veirufaraldrar herja á heimsbyggðina með reglulegu millibili. Við höfum séð að það getur reynst snúið að þróa bóluferni gegn veirum og þess vegna er þörf á nýjum leiðum til að meðhöndla veirusjúkdóma. Þegar næsti far-

aldur hefst verður lyfið vonandi komið á markað svo hægt sé að nota það gegn sjúkdómnum ef það hefur slíka virkni,“ segir Fredrik.

Ekki hægt að nota gamla lyfið á stórum skala

Ástæðan fyrir því að Zitromax er ekki notað til meðhöndlunar þrálátra öndunarvegasjúkdóma er sú að útbreið langtímanotkun leiðir óhjákvæmilega af sér myndun ónæmra bakteríustofna gegn sýklalyfinu. Það getur haft alvarlegar afleiðingar í för með sér og þess vegna eru takmarkaðir möguleikar á notkun Zitromax gegn veirufaraldri.

EpiEndo hefur hins vegar fjárlægt eiginleika lyfsins sem drepa bakteríur án þess þó að draga úr þekjuefandi og bólgueyðandi eiginleikum þess. Útbreið notkun til lengri tíma skapar því ekki hættu á bakteríuónæmi.

» Þegar næsti faraldur hefst verður lyfið vonandi komið á markað svo hægt sé að nota það gegn sjúkdómnum ef það hefur slíka virkni.

Fredrik Lehmann, forstjóri EpiEndo Pharmaceutical

„Sjálfsagt verður Zitromax notað í einhverjum mæli til að bregðast við faraldurinum en það er skammtímalausn. Okkar lyf gæti orðið sjálfbær lausn sem hægt er að nota á stórum skala til lengri tíma,“ segir Fredrik.

Um 33 milljóna króna kostnaður af störfum Lúðvíks

Kostnaður Festar af störfum sérstaks kunnáttumanns, sem fylgdist með því að skilyrðum í sátt félagsins við Samkeppniseftirlitið vegna kaupa N1 á Festi sé fylgt eftir, nam samanlagt tæplega 33 milljónum króna í fyrra. Þetta kom fram í kynningu Margrétar Guðmundsdóttur, stjórnarformanns Festar, á aðalfundi félagsins á mánudag.

Umræddur kunnáttumaður, Lúðvík Bergvinsson héraðsdómslögmaður, var skipaður af Samkeppniseftirlitinu í kjölfar þess að N1 og eftirlitið náðu samkomulagi um sátt vegna kaupa olíufélagsins á Festi í lok júlí árið 2018. Af sáttinni leiddi

að skipa þurfti óháðan kunnáttumann sem ætlað er að hafa eftirlit með þeim aðgerðum sem kveðið er á um í sáttinni.

Á meðal þeirra verkefna sem Lúðvík hefur komið að eru söluferli Dælunnar og verslana Kjarvals á Hellu og Krónunnar á Hvolsvelli.

Fram kom í kynningu Margrétar að heildarkostnaður Festar af störfum Lúðvíks hefði numið tæplega 41 milljón króna á síðari hluta árs 2018 og í fyrra. Samkvæmt áður nefndri sátt lýkur störfum hans sumarið 2023.

Áfrýjunarnefnd samkeppnismála hafnaði fyrr í mánuðinum kröfu Festar um að felld yrði úr gildi sú

Lúðvík Bergvinsson lögmaður.

» Á meðal þeirra verkefna sem Lúðvík hefur komið að eru söluferli Dælunnar og verslana Kjarvals á Hellu og Krónunnar á Hvolsvelli.

ákvörðun Samkeppniseftirlitsins að leyfa Lúðvík að afla sér utanaðkomandi sérfræðiaðstoðar vegna mats á skilmálum og verðskrá Olíudreifingar, sem er að hluta í eigu N1.

Lúðvík óskaði eftir umræddri aðstoð í september í fyrra en hann sagðist í erindi sínu skorta þá þekkingu á olíuviðskiptum og olíudreifingu sem nauðsynleg væri til þess að meta hvort skilmálar Olíu-

dreifingar féllu að áður nefndri sátt N1 og Samkeppniseftirlitsins. Eftirlitið féllst á beiðnina í nóvember og var sú ákvörðun í kjölfarið kærð af Festi til áfrýjunarnefndar samkeppnismála.

Forsvarsmenn Festar báru því við að Lúðvík hefði fullnægjandi möguleika á því að sinna eftirliti sínu án utanaðkomandi sérfræðiaðstoðar eins og sakir stæðu.

Áfrýjunarnefndin taldi hins vegar ekki tilefni til þess að draga í efa það mat Lúðvíks að utanaðkomandi ráðgjöf væri nauðsynleg til þess að eftirliti hans yrði sinnt með fullnægjandi hætti og hafnaði kröfu Festar. – kj

Upplýsingaskylda skráðra félaga á óvissutímum

Stefán Orri Ólafsson
lögmaður á LEX

Það er skammt stórra högga á milli þessa dagana. COVID-19 veiran fer um eins og eldur í sinu og þær aðgerðir sem ríki heims hafa gripið til með það að markmiði að hefta útbreiðslu hennar eiga sér vart hliðstæðu. Efnahagsleg áhrif eru mikil og nær ómögulegt að segja til um hvenær ástandinu linnir. Hlutabréfamarkaðir heimsins hafa ekki farið varhluta af ástandinu og hafa miklar verðsveiflur átt sér stað síðustu vikur. Íslenski markaðurinn er þar engin undantekning. Markaðsvirði hlutabréfa byggir enda aðallega á þeim upplýsingum sem liggja fyrir um útgefendur þeirra hverju sinni. Hvers konar óvissa er eitur í beinum fjárfesta. Þess vegna er mikilvægt fyrir skilvirkni hlutabréfamarkaða að þar séu birtar skýrar og réttar upplýsingar.

Afkomutilkynningar skráðra félaga hafa að geyma yfirlit yfir helstu lykiltölur úr rekstri þeirra og gefa fyrirheit um það sem koma skal. Mörg félög birta svo til viðbótar sérstakar afkomuspár, eða væntingar um rekstur sinn til framtíðar. Ætla má að það ástand sem nú ríkir muni hafa veruleg neikvæð áhrif á rekstur margra félaga. Vaknar því sú

spurning hvort, og þá hvenær, skráð félög þurfi að birta sérstaka tilkynningu þar um, þ.e. afkomuviðvörðun.

Samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti ber útgefendum skráðra hlutabréfa að birta allar innherjaupplýsingar sem varða þá eins fljótt og auðið er. Veruleg breyting frá áður birtum upplýsingum, í meðal annars afkomutilkynningum, afkomuspám eða væntingum getur, að öðrum skilyrðum uppfylltum, falið í sér innherjaupplýsingar í skilningi laga um verðbréfavíðskipti sem útgefanda er skylt að birta. Við ákveðnar kringumstæður er útgefanda heimilt að fresta slíkri birtingu. Skilyrði frestunarinnar er að hún sé nauðsynleg til að vernda

lögmæta hagsmuni útgefandans, að frestunin sé ekki líkleg til að villa um fyrir almenningi og að útgefandi geti tryggt trúnað um upplýsingarnar. Skilyrði þessi eru ströng og óvissuástand eins og nú er uppi telst eitt og sér ekki fullnægja þeim. Hefur Evrópska verðbréfamarkaðseftirlitsstofnunin (ESMA) til að mynda gefið út að frestun á birtingu innherjaupplýsinga um að áður birtum, fjárhagslegum markmiðum útgefanda verði líklega ekki náð, sé líkleg til að villa um fyrir almenningi í framangreindum skilningi. Verður undanþáguheimildinni því væntanlega ekki beitt við þær aðstæður sem nú ríkja.

Á hinn bóginn er mikilvægt

Sé tekið mið af nýlegum dómi Hæstaréttar, svokölluðu Eimskipsmáli, hafa skráð félög lítið svigrúm til að bregðast við ef innherjaupplýsingar myndast í rekstri þeirra þannig að skylda til birtingar afkomuviðvörðunar verði virk.

að hafa í huga að til að birtingarskylda útgefanda verði virk við þessar aðstæður, þurfa upplýsingar um breytta afkomu að teljast innherjaupplýsingar í skilningi laga

um verðbréfavíðskipti. Til að svo sé þurfa upplýsingarnar að vera nægilega tilgreindar og líklegar til að hafa marktæk áhrif á verð viðkomandi hlutabréfa. Um vandmeðfarið huglægt mat er að ræða, en segja má að skilyrðið sé fyrst uppfyllt þegar raunhæfar horfur eru á að vænt afkoma muni verða talsvert verri eða betri en áður birt afkomuspá eða væntingar gerðu ráð fyrir og að líklegt sé að fjárfestar noti þær upplýsingar sem hluta af þeim grunni sem þeir byggja fjárfestingarákvæðanir sínar á. Umtalsverð óvissa og ágískanir um áhrif núverandi ástands á rekstur félaga kunna því að falla utan skilyrðisins. Þetta er eðlilegt, enda getur birting óljósra upplýsinga haft þveröfug áhrif en ætlast var til með birtingu þeirra og skapað meiri óvissu um verðmyndun hlutabréfa viðkomandi félags. Hvar mörkin liggja í þessu sambandi er þó erfitt að skilgreina og þarf að skoða í hverju og einu tilviki.

Af framangreindu leiðir að skráð félög þurfa að endurmeta afkomuspár sínar og upplýsingagjöf um rekstrarvæntingar reglulega, við þær aðstæður sem uppi eru og birta upplýsingar um afturköllun þeirra eða veruleg frávik, ef nánar tilgreind skilyrði eru uppfyllt. Við það mat og mögulega birtingu uppfærðra upplýsinga verða útgefendur að vanda vel til verka og vera á tánum. Sé tekið mið af nýlegum dómi Hæstaréttar í máli nr. 40/2019, svokölluðu Eimskipsmáli, hafa skráð félög lítið svigrúm til að bregðast við ef innherjaupplýsingar myndast í rekstri þeirra þannig að skylda til birtingar afkomuviðvörðunar verði virk.

VIÐ VINNUM FYRIR ÞIG.

Traust | Þekking | Árangur

MAGNA

L Ö G M E N N

LOGMENN@MAGNA.IS | 571 5400 | MAGNA.IS

Aðstoð við fyrirtæki - aðrar leiðir færar

Guðni Á. Haraldsson
hæstaréttar-
lögmaður hjá
LÖGGARÐI
lögmannsstofu.

Fordæmalaust ástand ríkir nú hér á landi. Markaðir eru að hrynja og enginn getur í raun spáð fyrir um þær efnahagslegu afleiðingar sem af þessu verða. Það sem við vitum þó er sú staðreynd að þetta mun ganga yfir. Landið mun rísa.

Í umfjöllun þeirri sem nú á sér stað um efnahag fyrirtækja, hefur umræðan oft snúist um lífvænleg fyrirtæki og tæki til þess að bjarga þeim. Þetta þýðir aftur að ólífvænleg fyrirtæki eigi ekki að fá björgun frá viðskiptaböndum eða stjórnvöldum. Ekki má gleyma þeirri staðreynd að þessi fyrirtæki hafa einnig starfsfólk sem á allt sitt undir.

Óneitanlega rifjast upp við þetta þær ákvarðanir sem teknar voru eftir hrun þar sem fyrirtækjum var skipt upp í þessa flokka. Þannig fengu sum að lifa með aðstoð banka, meðan önnur voru keyrð í þrot eða tekin yfir affjármálastofnunum. Nú er það svo að það eru til hér á landi fyrirtæki sem eiga sér langa rekstrar sögu en skulda samt mikið og þá kannski vegna skuldsettrar yfirtöku eða vegna slæms reksturs núverandi eigenda. Að taka ákvörðun nú um að slík fyrirtæki séu ekki „lífvænleg“ eins og það er orðað, er nokkuð djörf ákvörðun og sérstaklega í ljósi þess að hér er um tímabundið ástand að ræða. Og þá er kannski ástæða til þess að læra af þeim mistökum sem gerð voru eftir hrun í þessum eignum.

Það eru til ýmsir aðrir möguleikar fyrir skuldsett fyrirtæki, en að treysta alfarið á aðstoð banka og ríkissjóðs. Í lögum nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti er að finna tvær slíkar leiðir. Sú fyrri er greiðslustöðvun. Samkvæmt lögnum má skuldari, sem á í verulegum fjárhagsörðugleikum og vill freista þess að koma nýrri skipan á fjármál sín með aðstoð lögmanns eða löggilts endurskoðanda, sem hann hefur ráðið í því skyni, leita heimildar til greiðslustöðvunar. Slík beiðni er þá lögð fyrir héraðsdóm og verði dómurinn við slíkri beiðni er skuldara skipaður aðstoðarmaður. Þessi leið er skuldurum fær og veitir þeim greiðslufrest og greiðsluskjól meðan unnið er að endurskipulagningu fjárhags þeirra. Hún á bæði við um einstaklinga og fyrirtæki. Í þessum sömu lögum er einnig að finna ákvæði um nauðasamninga. Með nauðasamningi er átt við samning um greiðslu skulda eða eftirgjöf af skuldum, sem kemst á milli skuldarans og áskilins meirihluta lánardrottna hans og hlýtur síðan staðfestingu fyrir dómi. Nauðasamningur, sem þannig er gerður, bindur einnig aðra lánardrottna skuldarans eftir því sem nánar er mælt fyrir um í lögnum.

Þá geta skuldarar leitað svokallaðra óformlegra nauðasamninga. Slíkir samningar eru ekki lögbundnir og lúta að því að ná samkomulagi við kröfuhafa um að fella niður hluta af skuldum og freista þess þannig að halda rekstri viðkomandi gangandi þangað til mestu erfiðleikar eru að baki. Kröfuhafar geta séð sér hag í slíkum samningum líkt og á við um formlega nauðasamninga, enda leida gjaldþrot oftast til þess að allar kröfur tapast.

Það eru því ýmsar leiðir færar þegar kemur að því að taka ákvarðanir er lúta að rekstrarhæfni fyrirtækja. Og af því að hér er um tímabundið ástand að ræða ber að skoða alla þá möguleika sem í boði eru áður en félög og heimili eru sett í þrot.

Þurfa að forðast frumhlaup

Svipmynd

Helga Viðarsdóttir

Nám: M.Sc.-gráða í viðskipta- og markaðsfræði frá Viðskipta-háskóla Árósa, með áherslu á viðskipti milli fyrirtækja (B2B-viðskipti). B.Sc.-gráða í rekstrarhagfræði frá Háskólanum á Akureyri.

Störf: Framkvæmdastjóri Spakur Finance sf.

Fjölskylduhagir: Í sambandi með Ásgeiri Jónssyni seðlabankastjóra, móðir Viktors (21 árs) og Freyju (18 ára).

Helga Viðarsdóttir er framkvæmdastjóri ráðgjafarstofunnar Spakur sem aðstoðar nýsköpunarfyrirtæki við verðmat og viðskiptaþróun – og síðan fjármögnun. Nú síðast kom Spakur að rúmlega 200 milljóna króna fjármögnun Responsible Foods sem þróar nýtt heilsunasál úr íslenskum hráefnum, en áður hefur Spakur komið að margvíslegum frumkvöðlaverkefnum.

Hvernig er morgunrútin þín?

Ég byrja daginn á hreyfingu – til þess að fá blóðið af stað. Oftast hleyp ég úti en hef orðið að fara á bretti á þessum þunga vetri. Ég hef síðan staðfasta trú á mikilvægi staðgöðs morgunverðar – hann þarf að vera hollur! Ég les svo blóðin áður en ég legg af stað til vinnu.

Hver eru þín helstu áhugamál?

Ég hef mikinn áhuga á útivist og í raun öllu sem tengist náttúru- og dýralífi. Draumurinn er að sameina vinnu og áhugamál – flytja út í sveit. Raunar er þetta komið svo langt að ég stefni á að búa í sumarþústaðnum mínum næsta sumar – en sækja áfram vinnu í höfuðborgina. Ég er þegar farin að hlakka til.

Nærðu að halda jafnvægi milli vinnu og fjölskyldulífs?

Ég reyni mitt besta til að sleppa taki á vinnunni þegar ég fer heim í lok dags. Hins vegar er ég svo heppin að starfa með góðu og skemmtilegu fólki og við krefjandi og spennandi verkefni. Ég tel það því ekki eftir mér að „logga inn“ um helgar og á kvöldin ef svo ber undir.

Hvaða bók hefur haft mest áhrif á þig?

Margar bækur koma upp í hugann, en ég ætla að nefna tvær bækur. Sú fyrri er What I talk about when I talk about running, eftir Haruki Murakami og kom út árið 2008. Þetta er auðvitað snilldarbók sem segir frá hlaupaferli Murakami – en í grunninn er hún leiðarvísir að því hvernig hægt er að ná árangri í nánast hverju sem er með einbeintni og þöglæði. Ég hef tekið þetta til mín í mínu starfi – enda eru þetta lykiltríði þess að frumkvöðlasprotar verði að stofni.

Seinni bókinn sem ég vil nefna er

Helga segir að hægt sé að efla íslenska nýsköpun með einfaldara regluverki. Það sé þungt í vöfum. MYND/SAGA SIG

ævisaga Katrínar miklu eftir Jón Þ. Þór sem kom út árið 2018, en hún segir frá ákaflega merkilegri áhrifa-konu, sem ekki bara réði ríkjum í Rússlandi á 18. öld í rúm 30 ár, heldur stækkaði ríkið og kom fram miklum umbótum. Hún gerði í raun Rússland að evrópsku stórveldi. Svo var margumrætt einkalíf hennar mjög skrautlegt.

Hvernig er fjármögnunarmhverfið fyrir nýsköpunarfyrirtæki á Íslandi?

Það fer ört batnandi. Með auknum skilningi á mikilvægi nýsköpunar hafa styrkjámöguleikar margfaldast. Það hefur skilað árangri – og við munum sjá ný frumkvöðlafyrirtæki láta til sín taka í íslensku efnahagslífi á næstu árum. Að sama skapi hefur skilningur og læsi á ávöxtun fjármagns aukist almennt

Það að starfsmenn hafi beinan fjárhagslegan hag af því að markmiðum fyrirtækisins sé náð, eykur verulega líkur á árangri.

og árangur nýsköpunarfyrirtækja skapað og aukið auð einstaklinga hlutfallslega meira en nokkur önnur starfsemi í heiminum

Hver eru algengustu mistökin sem frumkvöðlar gera í fjármögnun eða viðskiptaþróun?

Það skiptir miklu máli fyrir frumkvöðulinn að fara ekki of snemma af stað með fundi til þess

afla fjármagns og verðleggja félagið rétt frá byrjun. Oft er ekki hægt að fá annan séns hjá fjárfestum – ef frumhlaup á sér stað. Það skiptir máli að vera vel undirbúinn. Af þessum sökum leggjum við hjá Spak höfuðáherslu á verðmat og vel útfærðar viðskiptaáætlanir – og það hefur verið okkar lykill að árangri.

Hvaða skref er hægt að taka til að efla íslenska nýsköpun?

Númer 1, 2 og 3 er einfaldara regluverk. Íslendingar eru frumkvöðlar í eðli sínu en regluumhverfið er óþægilega flókið og þungt í vöfum. Ég gæti nefnt skattaafslætti fyrir fjárfestingu í nýsköpun og kaupauka starfsmanna. Það að starfsmenn hafi beinan fjárhagslegan hag af því að markmiðum fyrirtækisins sé náð, eykur verulega líkur á árangri.

Ekki hvað þú sagðir heldur hvernig þú sagðir það

Björn Berg Gunnarsson
deildarstjóri
fræðslu og
greiningar hjá
Íslandsbanka.

Fyrir rétt um 80 árum var alls óvíst um öryggi og sjálfstæði Breta. Eftir ófárinna í Dunkirk sumarið 1940 og loft-árásir Þjóðverja í kjölfarið rétt hékk þjóðarsálin saman af gömlum vana. Nauðsynlegt var fyrir lands-

menn á þessum viðkvæmu tímum að standa þétt saman og reyndist nýr leiðtogi þjóðarinnar, Winston Churchill, þar sannarlega betri en enginn, eins og frægt er orðið. Með háfleygum ræðum í útvarpi sannfærði hann landsmána um að barist yrði um holt og hæðir, en að lokum yrði hörmunganna minnst sem merkustu tíma heimsveldisins.

Það er aukaatriði að Churchill flutti þessar ræður ekki sjálfur heldur leikarinn Norman Shelley. Þær höfðu tilætluð áhrif, skilaboðin voru skýr og sannfærandi og það var það sem öllu máli skipti.

Í þeim skafli sem íslenskt efnahagslíf situr nú fast í, er mikilvægt að okkur sé sagt að öllum tiltækum ráðum verði beitt til að lágmarka áfallið og þeim fullyrðingum sé hægt að treysta.

A fundi Seðlabankans á dögum sagði Þórarinn G. Pétursson, aðal-
hagfræðingur bankans: „Fólk þarf ekki að hafa áhyggjur af því að verðbólga fari hér úr böndunum eins og hefur gerst í fortíðinni, við munum passa upp á það.“ Auðvitað á Seðlabankinn að halda verðbólgu í skefjum, það er hlutverk hans. Það mikilvæga er þó ekki að hann hafi sagt þetta heldur hvernig hann

sagði það. Svipaða sögu má segja af forsætis-, fjármála- og ferðamála-ráðherra auk seðlabankastjóra. Þau hafa itrekað sagt, með trúverðugum hætti, að nóg sé til í vopnabúrinu, núverandi aðgerðir séu ekki endanlegar og óhikað verði gefið í.

Það vorar á endanum og við losum okkur úr skaflinum, við vitum það. Þangað til, reynir á þau sem halda á þeim tækjum og tólum sem hér hefur verið safnað í verkfærakistuna á undanförunum árum til að bregðast við tímabundnu klandri sem þessu. Það er ánægjulegt og uppörvandi að sjá hversu vel hefur verið farið með það mikilvæga hlutverk til þessa.

SUMARVERK EFTIR LANGAN VETUR

ERUM AÐ BÓKA
VERKEFNI FYRIR
SUMARIÐ!

**SJÁUM UM VIÐHALD FASTEIGNA
FYRIR HÚSFÉLÖG, EINSTAKLINGA
OG STOFNANIR**

MÁLUM ALLT SEM
SKIPTIR MÁLI!

**HÁPRÝSTIÐVOTTUR
MÚRVIÐGERÐIR OG MÁLUN
VÖNDUÐ VINNUBRÖGÐ
FÖST VERÐTILBOÐ OG VERKLÝSINGAR
AUÐVELD SAMSKIPTI
ÁBYRGAR TÍMAÁÆTLANIR
REYNSLUMIKLIR FAGMENN
MEÐMÆLI FRÁ FYRRI VIÐSKIPTAVINUM
SENDUM SAMNINGA OG TILBOÐ
RAFRÆNT**

Hjól atvinnulífsins ehf.
Alhliða verktaka
Borgartúni 3
105 Reykjavík

Sími 8446829 / 6624514
hjolatvinnulifsins@gmail.com

Skotsilfur

Háar greiðslur

Háar greiðslur til **Lúðvíks Bergvinssonar**, lögmanns og sérstaks óháðs kunnáttumanns sem fylgdist með því að skilyrðum í sátt N1 og Samkeppniseftirlitsins vegna kaupa olíufélagsins á Festi sé fylgt eftir, vekja þónokkra athygli. Þannig nam kostnaður af störfum Lúðvíks, sem Festi ber að standa straum af, um 2,8 milljónum króna á mánuði í fyrra. Lúðvík var skipaður kunnáttumaður að kröfu Samkeppniseftirlitsins, sem hafði lagst gegn tillögu félaganna um annan mann í starfið, en lögmaðurinn er einmitt góður vinur Ásgeirs Einarssonar, aðstoðarforstjóra Samkeppniseftirlitsins.

Styðja Ara og Elínu

Búast má við því að hrist verði upp í stjórn Borgunar á aðalfundi greiðslumiðunarfélagsins í næstu viku í kjölfar kaupa Salt Pay á hlutafé félagsins. Nýir eigendur Borgunar eru sagðir vilja áfram hafa þau **Elínu Jónsdóttur** og Ara Danielsson í stjórninni en þau voru á sínum tíma bæði tilnefnd í stjórnina af Íslandsbanka, fyrrverandi meirihlutaeiganda félagsins. Eins og fram hefur komið er fjármálaeftirlit Seðlabankans nú með til skoðunar stjórnarhætti í Borgun eftir að eftirlitinu barst nýverið erindi þar sem gerðar voru athugasemdir við meðal annars starfshætti stjórnarformanns félagsins.

Frá Kviku til Júpiters

Anna Rut Ágústsdóttir og Magnús Már Leifsson, sem hafa starfað hjá Kviku banka á síðustu árum, tóku nýverið til starfa hjá dótturfélaginu Júpiter. Sú fyrrnefnda, sem hefur starfað hjá Kviku og forverum bankans frá árinu 2007, meðal annars sem forstöðumaður viðskiptatengsla, gegnir stöðu forstöðumanns fjármála og rekstrar hjá Júpiter en Magnús Már er nýr yfirlögfræðingur sjóðastýringar félagsins. Hann hafði áður starfað sem lögfræðingur hjá Kviku frá árinu 2016 og þar áður hjá LOGOS lögmannsþjónustu.

Spáir allt að þrjátíu prósentu atvinnuleysi í Bandaríkjunum

Neyðarástandi var um helgina lýst yfir í New York, einni stærstu fjármálaborg heims, þar sem yfir tuttugu þúsund manns eru smitaðir af kórónaveirunni. Fáir eru á ferli og hefur atvinnulífið að stórum hluta lagst í dróma. Bankastjóri Seðlabanka Bandaríkjanna í St. Louis spáir því að atvinnuleysi í landinu geti farið í þrjátíu prósent á öðrum ársfjórðungi og þjóðarframleiðslan dragist á sama tíma saman um helming. MYND/GETTY

Kröftug viðspyrna með réttum ákvörðunum

Sigurður Hannesson framkvæmdastjóri Samtaka iðnaðarins.

Fyrirtæki í öllum atvinnugreinum verða fyrir áhrifum veirunnar sem breitt hefur úr sér yfir alla heimsbyggðina. Áhrifanna gæti bæði á eftirspurnar- og framboðshlið með tilheyrandi tekjumissi. Samkomubann setur strik í reikninginn og óvist er hvort hægt sé að nýta afkastagetu fyrirtækja til fulls. Þá er ekki hægt að ganga að því sem vísu að fá aðföng annars staðar frá. Heimurinn hefur stækkað talsvert eftir að skyggja tók á gullöld öryggis og alþjóðavæðingar. Einangrun verður meiri, ekki síst með lokun landamæra. Við slíkar aðstæður kemur sér vel að Ísland býr að fjölbreyttum og öflugum iðnaði

sem myndar viðspyrnu á erfiðum tímum og sér landsmönnum fyrir nauðsynjum. Eftir síðasta efnahagsáfall fyrir rúmum áratug tókst okkur að snúa vörn í sókn og styrkja undirliggjandi stöðir hagkerfisins og að því búum við nú. Með réttum ákvörðunum í dag, líkt og þá, getum við myndað kröftuga viðspyrnu og náð okkur aftur á strik auk þess að byggja undir hagvöxt framtíðar með skynsamlegum fjárfestingum. Þannig sækjum við fram á erfiðum tímum.

Byggðum upp höfuðstól

Alþjóðlega fjármálakrisan skall á af fullum þunga með miklum efnahagslegum afleiðingum á Íslandi. Vel tókst til við endurreisn efnahagslífsins í kjölfarið enda voru réttar ákvarðanir teknar við erfiðar aðstæður. Þess vegna er staða Íslands traust í dag og við vel í stakk búin að mæta áföllum. Neyðarlögin og stofnun nýju bankanna voru nokkurs konar fyrsta hjálp. Skuldir heimila voru endurskipulagðar þannig að staða þeirra er miklu sterkari nú en áður. Fyrir-

tæki skulda að sama skapi minna. Þetta voru nauðsynlegar aðgerðir sem skiluðu árangri.

Réttar ákvarðanir við losun fjármagnshafa skiluðu rikissjóði og Seðlabankanum um 600 milljörðum að meðtaldri virðisaukningu eigna. Hinn reyndi lögmaður og ráðgjafi íslenskra stjórnvalda, Lee C. Buchheit, sagði að slík ráðstöfun væri einstök í alþjóðlegri fjármála sögu. Andvirðið var meðal annars nýtt til að greiða niður skuldir ríkissjóðs þannig að hann stendur styrkum stóðum í dag. Þá gjörbreyttist erlend staða þjóðarbúsins og eru erlendar eignir um 22% af vergri landsframleiðslu umfram erlendar skuldir. Þetta skiptir sköpum fyrir getu okkar til að bregðast við stöðunni sem nú er uppi.

Nýtt á gömlum grunni

Áður en veiran fór að valda usla um allan heim voru óveðursský yfir íslensku efnahagslífi. Atvinnuleysi hafði aukist og samdráttar gætti í ýmsum greinum. Aðgerða var þá þegar þörf til að blása lífi í glæðurnar en ekki var hjá þeim komist

eftir að veirufaraldurinn skall á af fullum þunga. Með því að veita kröftuga viðspyrnu strax samhliða því að bregðast við þeirri lausafjárkrisu sem við blasir geta fyrirtæki staðið af sér storminn og sótt fram þegar óvissu er aflétt. Þá eru tækifæri gripin núna til þess að örva eftirspurn enn frekar til að flýta fyrir batanum, meðal annars í útflutningi. Sérstaklega verður að horfa til verkefna sem geta skilað áhrifum fljótt og hafa jafnframt jákvæð langtímaáhrif. Aðgerðir ríkisstjórnarinnar eru jákvætt og nauðsynlegt viðbragð í erfiðri stöðu. Við þessar aðstæður er betra að gera meira heldur en oflitið.

Við höfum treyst of mikið á eina atvinnugrein í einu. Fjármálaþjónusta var vaxtargrein fyrsta áratugar þessarar aldar og svo tók ferðaþjónustan við á öðrum áratugnum. Nú þarf að búa þannig í haginn að hagkerfið nái sér fljótt og örugglega á strik þegar aðstæður leyfa en skapa um leið skilyrði fyrir nýjar atvinnugreinar til að vaxa og dafna svo við séum enn betur í stakk búin að mæta áföllum í framtíðinni.

Ótímabærar launahækkanir

Ásta S. Fjeldsted, framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs Íslands.

Staða mála í dag er einfaldlega þannig að íslensk fyrirtæki, með dyggri aðstoð stjórnvalda, róa nú öllum árum að því að verja störf í landinu, verðmætasköpun og þar með lífsviðurværi heimilanna. Mitt í þessum stormi standa svo til umtals-

verðar almennar launahækkanir. Ég velti því fyrir mér hvort ekki færi best á því, svo hægt væri að halda fleirum frá atvinnuleysissskrá, að fresta þeim launahækkunum, að minnsta kosti fram á árið.

Ljóst er að útbreiðsla kórónaveirunnar og ráðstafanir til að hamlu útbreiðslu hennar hafa þegar haft víðtæk efnahags- og samfélagsleg áhrif. Þessi áhrif munu aðeins aukast á næstu vikum. Ferðaþjónustan er nánast í alfrostri, henni fylgja mörg afleiðd störf sem tapast, auk þess sem einkaneysla og fjárfesting dregst saman. Áhrifanna gæti í nær öllum atvinnugreinum um allt land.

Við þessar aðstæður liggur fyrir að atvinnuleysi eykst verulega. Hins vegar er ekki ástæða til að ætla annað á þessu stigi en að samdráttarskeiðið geti orðið skammvinnnt og því er mikilvægt að reyna að halda fyrirtækjum gangandi með öllum tiltækum ráðum. Hlutabótaurlausn stjórnvalda hefur þegar sannað gildi sitt t.a.m. þegar kemur að flugrekstri en tvö flugfélög á Norðurlöndum hafa sagt upp um 90% af starfsfólki sínu. Á Íslandi er sú tala ekki nema 5% þó annað starfsfólk þurfi að taka á sig einhverja skerðingu ýmist í formi starfshlutfalls, launalausra leyfa eða launa.

Að óbreyttu mun launakostnaður hækka um tugi milljarða á ársgrundvelli miðað við fyrirliggjandi launahækkanir. Hafa íslensk fyrirtæki efni á því í núverandi árfæði? Einfalda svarið við þeirri spurningu er: Nei. Um þessar hækkanir var samið við allt aðrar aðstæður en uppi eru nú. Mætti ekki a.m.k. slá þeim á frest en skoða um leið hvort að einhverju marki megi verja þá sem lægstu launin hafa?

Það er hagsmunamál allra að halda sem flestum í vinnu, koma sem flestum fyrirtækjum gegnum þessar áskoranir, að sem flestir standi í báða fætur þegar þessum ósköpum lýkur.

Hér ætti allur vinnumarkaðurinn að vera undir. Hið opinbera þarf líka að ganga á undan með góðu fordæmi og það gildir einnig þar að tími til almennra launahækkana verður að biða. Þar er enn fremur fólk í þeirri forrættindastöðu að eiga í bili ekki hættu á atvinnumissi.

Einhver stærsta áskorun okkar samfélags síðustu ár kallar á að allir taki stöðuna alvarlega og sýni samstöðu. Að ráðast í launahækkanir á tímum þegar fjölmörg fyrirtæki eiga á hættu að fara í þrot á næstu mánuðum og auka þannig enn á atvinnuleysið er ekki að mínu viti skilgreining samstöðu.

HEIMAVINNUSTÖÐ

RAFMAGNARBORÐ + SKRIFBORÐSSTÓLL

99.900 kr.

H1 RAFMAGNSBORÐ

Hirzlunnar eru með minnistýringu sem hámarkar notagildi borðsins.

58.175 kr.

HEAD POINT SY

er einn vinsælasti stóll Hirzlunar fyrir heimili og vinnustaði.

TILBOÐSVERÐ

56.900 kr.

Hirzlan

SKRIFSTOFUHÚSGÖGN

RAMMASAMNINGUR VIÐ
RÍKISKAUP

Síðumúla 37, 108 Reykjavík · Sími: 564-5040 · hirzlan@hirzlan.is · www.hirzlan.is

2019 Fyrirmyndaryrirtæki
í rekstri
Vissgættu Skoðun

SKOÐUN

Helgi Vífill
Júliússon

Getum þetta

Samtakamáttur þjóðarinnar er mikill um þessar mundir. Við stöndum (þó ekki þétt) saman gegn útbreiðslu kórónaveirunnar. Góð samstaða er ekki sjálfgefin og við megum vera stolt af henni. Á skömmum tíma hafa þremmenningar, sem fáir kunnu skil á áður, orðið eins konar þjóðargersemi. Hér er átt við Ölmú Möller landlækni, Þórólfr Guðnason sóttvarnalækni og Víði Reynisson yfirlöggreglubjón.

Ríkisstjórnin og Seðlabankinn hafa látið hendur standa fram úr ermum og rétt lífvænlegum fyrirtækjum og launþegum hjálparhönd. Þau segja að gert verði enn meira ef á þarf að halda. Það er góðs viti.

Flestir í heiminum eru heima til að forða sér og öðrum frá smiti. Heimshagkerfið er frosið og verður það þar til við höfum náð að koma böndum á kórónaveiruna. Þess vegna mun ástandið í efnahagsmálum versna áður en það birtir til. Talið er að landsframleiðsla í Kína hafi skroppið saman um tíu til tuttugu prósent í janúar og febrúar á milli ára.

Það góða við frostið er að þegar birtir til verður enn allt til alls; mannaúður, fasteignir og framleiðslutæki. Í stríði er því ekki að heilsa. Hollt er að rifja upp að eftir seinni heimsstyrjöldina rann upp mikið blómaskeið í efnahagsmálum sem varði í tvo áratugi. Ef efnahagur heimsins gat tekið við sér eftir löng og blóðug átök ætti landsframleiðsla héraðs að geta nokkuð fljótlega komist í svipað horf og áður þegar kórónaveiran losar klóna, ef rétt er að málum staðið.

Eins og áður hefur verið nefnt á þessum vettvangi er staða Íslands og annarra Vesturlanda mun betri en við fjármálahrunið 2008. Fyrir hrun voru íslensku bankarnir allt of stórir miðað við hagkerfið og skuldum hlaðnir í ofanálag. Bankar, bæði hér og víða erlendis, eru nú vel fjármagnaðir. Skuldsetning hér á landi er sömuleiðis mun minni en í aðdraganda bankahrunsins. Auk þess búum við að digrum gjaldeyrisvaraforða en hann var rýr við bankahrunið. Staðan er því allt önnur og betri til að mæta áföllum.

Á meðan við stöndum af okkur storminn er eina ráðið að bíða róleg heima. Það er áskorun fyrir foreldra barna að sinna þeim, vinnu og gera heiðarlega tilraun til að halda sönsu enda með marga bolta á lofti á fáeinum fermetrum. Án aðstoðar frá öfum og ömmum. Atvinnurekendur þurfa að sýna þessu skilning. En þetta er engu að síður tækifæri fyrir fjölskyldur til að vera saman og ber að nýta eftir bestu getu.

Seðlabankinn með engin gjaldeyrisinngrip

Seðlabanki Íslands greip ekkert inn í gjaldeyrismarkað í síðustu viku, hvorki með kaupum né sölu á gjaldeyri, en samtals nam veltan á markaði 91 milljón evra, jafnvirði um 14 milljarða íslenskra króna, samkvæmt hagtolum bankans.

Gengi krónunnar, sem hafði lækkað nokkuð skarpt vikurnar á undan, styrktist lítillega gagnvart evrunni í liðinni viku.

Víkuna áður, dagana 9. til 13. mars, hafði Seðlabankinn selt gjaldeyri fyrir samtals um átta milljarða króna til að reyna að vega á móti gengis-

Ásgeir Jónsson.

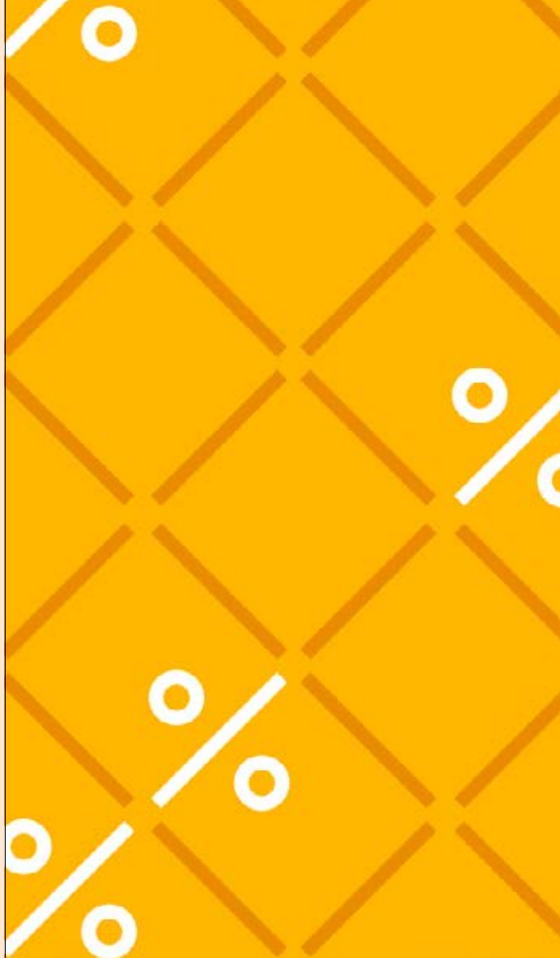
lækkun krónunnar á þeim tíma. Föstudaginn 13. mars nam þannig sala bankans á gjaldeyri um 3,6 milljörðum og hefur hann ekki selt jafnmikinn gjaldeyri á markaði á einum degi frá því að minnsta kosti 2008.

Fram kom í máli Ásgeirs Jónssonar seðlabankastjóra á fundi bankans síðastliðinn miðvikudag að hann teldi að meiri stöðugleiki væri að komast á gjaldeyrismarkaðinn. Þá ætti hann ekki von á því að gengislækkun síðustu vikna myndi hafa mikil áhrif á verðbólguhorfur. – hae

23.03.2020

Þetta eru erfiðir tímar og þeir eiga eftir að versna áður en þeir verða aftur góðir. Við verðum bara að standa saman í gegnum þann erfiða dal.

Bjarni Benediktsson, fjármálaráðherra

VR
FYRIRTÆKI
ÁRSINS
2019

Jafnlaunavottun

Sanngjörn laun fyrir jafn- verðmæt störf

PwC býður upp á heildstæða þjónustu í launamálum og jafnlaunavottun. Við búum yfir áralangri reynslu og lausnum sem virka.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðiþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur | Vestmannaeyjar